

Tank, vagy traktor

Tardieu, a Dunamedence nagy szakértője bukkott meg először a pénzügyi javaslatok labirintusában. Utján követte közvetlenül a cigányképű Laval és mire elérkezett a költségvetési év lezárásához, hiába szaladt ki egész Washingtonig a fenyegető számoszlopok düllöngése elől, az ut végén ő reá és kormányára is a bukás várakozott. Laval után Tardieu, utána a polgári bonhomme radikális képviselője: Herriot következett, hogy most, egy izgalmakkal telt, harminchatórás kamarai ülés után Herriot utódját, az óvatos Daladiert is elérje a pénzügyi javaslatok vézete, a bukás. Őt francia kabinetet fogyasztott el eddig a Láthatatlan Bálvány a francia parlamentarizmus vésteljes mezején a válság — írják a komoly francia lapok. Mi a messzeség jótékony távlatából talán tárgyilagosabban ítéljük meg a helyzetet, ha megállapítjuk, hogy a diagnózis valóban helyes, csak a technikus terminusa rossz. Az őt elfogyasztott francia kormányt valóban egy feneketlen-gyomru bálvány nyelte el. Ennek a bálványnak a neve azonban nem a Válság, hanem a Fegyverkezés Őrlete.

A világháború utáni tizenötödik, ugynevezett béke-esztendőben Daladier kormányát azok a fegyverkezésre fordított és a termeléstől elvont frank-milliárdok tenférel nyelték el, amelyek a biztonságot-hajhászó Franciaország a német-francia határ vérfagyasztóan tökéletes technikájú betonövének villamos tavernáiba és tankokkal felszerelt páncéltornyaiba ölt bele. Beleölték, miután kivették a dolgozó francia kispolgár, a francia iparos, a kereskedő, a tisztviselő hatalmas tömegű társadalmi osztályának: egyszóval az egész francia polgári-társadalomnak a zsebéből. Földalatti erődítések és uszó páncélvárak, gázkompresszorok és gépfegyverek, lángszórós repülőgépflokkok és tank-rengetegek, egyszóval a káprázató tökéletességgel motorizált francia fegyverkezési láz emésztette az ország gazdasági életét és szivta ki a felhalmozott francia aranytömegek trezorjaiból a pénzt, Tardieu, Laval, Herriot, Daladier kormányai megtették mindent, hogy Franciaországot biztosíthassák mindennemű fegyveres és diplomáciai meglepetések ellen, biztonság és gőg tölthette el a legutolsó kis montmartre-i szatócs kebelét is, ha a francia hatalomra és a hirhedt „gloire“-ra gondolt véletlenül. Am az abszolút biztonságnak ezen a páncéltornos magaslátán is két árnyék sötétlett minden időben, a tömegektől láthatatlanul, az amerikai háborús adósságok és az új fegyverkezési belső-adósságok nyomasztó tudata. Hogy a háborúhoz pénz kell, azt megtanulták Montecuccolitol — de, hogy a békéhez még több kell, azt elfeledték a változó francia kormányelnökök, akik páncéltornyokat vásároltak a cséplőgépek és a traktorok helyett. A francia kispolgár azonban nem hagyja még a kormánytól sem kiuzsorázni magát.

Daladier kedden a hajnali órákban énekelte el a viharzó kamara előtt hattudalát. Azzal bucsuzott, hogy bárki is jönne utána, senki sem tudhat más utat találni a hétmilliárdos állami deficit eltüntetésére, mint az ő leszavazott pénzügyi javaslatai. A hattudal érzelmes volt és Európa könnyen el is hiheti a bukott miniszterelnököknek mindazt, amit mond. A számoszlopok konzekvenciói rendszerint változatlanok és a deficitet csakis új pénzzel lehet eltüntetni a legkisebb üzlet kasszájából is. Mindaddig azonban, amíg a fegyverkezési verseny, az acsarkodó gyanu tébolyának lidércnyomása ül Európa nagy hatalmasságai mögött a kormány mellett, addig a deficitet milliárdok éppolyan arányban növekednek, mint amilyen arányban a nyomoruság válik egyre elviselhetetlenebbé. Ezért, csakis ezért kell egyszer belátniok a világ hatalmasságainak, hogy a leghelyesebb, ha ócskavasnak adják el a föld-beépített páncélszörnyetegeket és az árából kerti ásót és cséplőgépeket vesznek. Élet-gépeket a halál masinái helyett, ne a pusztításnak, hanem a termelő-munka számára. Mert csak a békés munka tüntetheti el a háborúra-fegyverező világ testi-lelki deficitjét az embermilliók aktívumai javára.

Drámai lefolyású ülésen bukott meg a francia kormány

Daladier feltűnéstkelő beszéde. -- Leszavazták a kormányt. -- Az elnök elfogadta a kormány lemondását. -- Koncentrációs vagy nemzeti egység kormánya következik. -- Szakadás a szociálisták között

Párisból jelentik: Nemcsak Franciaország, hanem egész Európa sorsának szempontjából rendkívül fontossággal bír az az esemény, amely az elmúlt éjszaka a francia kamrában következett be: Daladier miniszterelnököt és kormányát 329 szavazattal 241 ellenében leszavazták. Az okok, amelyek a kormány leszavazására vezettek, belpolitikaiak. Az új kormány összeállításánál azonban minden bizonnyal előtérbe nyomulnak a külpolitikai szempontok is, amelyek jelentősége csak fokozódott Németországnak a Népszövetségből való kilépésével. Az európai diplomácia tehát feszült figyelemmel várja, hogy Daladier után ki és milyen politikai programmal kerül a francia miniszterelnöki székbe, hogy az új miniszterelnök aktivitását külpolitikai téren a mérséklet szabja-e meg, vagy pedig a francia külpolitika prononszirozott nacionalizmus felé, a szélsőjobbra lendül. A francia kormányválságról egyébként alábbi jelentéseink számolnak be:

A kormányt-támogató többség még az esti órákban is bizott abban, hogy a fizetéslevonások kérdésében sikerül a szociálistákkal megegyezést létesíteni. Ezt azonban nem tudták keresztülvinni, mert a neoszociálisták lekötötték magukat Leon Blum csoportja mellé és így helyreállították a baloldali egységfrontot, amellyel a kormány nem tudott megegyezni. A helyzet ekkor az volt, hogy a kormány 160 radikális képviselő szavazatával, továbbá a baloldal és a balközép pártok egy részének támogatásával biztosan számíthatott mintegy 200 szavazatra. Mivel a balközéphez tartozó ugynevezett baloldali radikális csoport — *Marin* — ellenzi a kormány költségvetési javaslatait, az ellenzék ezekkel együtt több, mint 230 szavazatra támaszkodhatott. Nyilvánvaló volt tehát, hogy a helyzet kulcsa a szociálisták kezében van. A kamara újból megnyitott ülésén Daladier feltűnést kelő beszédében azt hangsúlyozta, hogy amennyiben a francia közép- és baloldali képviselők szavazatai révén ellenkezést fejeznék ki, sokkal súlyosabb helyzetbe kerülne, mint amilyen előtt most áll.

— *Félek* — mondotta — *hogy ha mi erről a helyről távoznunk, bekövetkezik az, ami Olaszországban és Németországban bekövetkezett. Olyan kormányzat juthat távozásunk után uralomra, amely nem tartja szem előtt a francia középosztály érdekeit.*

A kormány megbukott

Fél négykor terjesztette elő De Monzie a tisztviselői fizetések csökkentéséről szóló 37-es szakaszt. Az elnök szavazást rendelt el, amely halálos csendben vette kezdetét. A tényleg egyetlen képviselő sem hiányzott. Az elnök husz perc után hirdette ki az eredményt: a kormányt 57 szavazat-többséggel leszavazták. *Ezzel a Daladier-kormány megbukott.*

Daladier miniszterelnök a délelőtti folyamán megjelent Lebrun köztársasági elnök előtt

akinek benyújtotta úgy a maga, mint az észak-kormány lemondását. Az elnök a lemondást elfogadta.

Beavatott helyen úgy tudják, hogy Daladier miniszterelnök még mielőtt leszavazták volna, megjelent Lebrun elnöknel és teljhatalmat kért a maga számára, hogy így oldhassa meg a pénzügyi válságot. A köztársasági elnöke azonban a kérés teljesítését megtagadta. Az Elysée köreiből úgy tudják, hogy *Chauteemps* is csak akkor vállalná el a kormányalakításra vonatkozó megbízatást, ha teljhatalmat nyerne. A lapok egyébként általában sajnálkoznak, hogy a mai viszonyok között

következett be a Daladier-kormány bukása, de viszont örvendenek annak, hogy ezzel legalább most a belpolitikai helyzet végleg tisztázódni fog. *Ugy tartják, hogy minden lehetőség meg van a koncentráció megalakítására.*

A baloldali sajtó megállapítja, hogy Daladier bátor küzdelem után bukott el. A lapoknak a drámai ülésről közölt tudósításai szerint Daladier az utolsó pillanatig mindent megtett a válság elintézésére és hangsúlyozta, hogy a külföldön már megkezdődött a frank hanyatlása, tehát meg kellene azt most védelmezni. *Franciaország harctéri hősiességét* — mondotta — *ne kövesse pénzügyi gyávaság.* Majd utalt arra, hogy az ország kifizetésű állampolgárai szívesen meghozzák hazájuknak az áldozatot.

A francia frank helyzete

Lebrun köztársasági elnök — mint ismeretes — már a kora délelőtti órákban megkezdte a tárgyalásokat a válság megoldása ügyében. Politikai körökben jóslásokba nem mernek bocsájtkozni és csak annyit sejtenek a jelekből, hogy baloldali kartell nem alakíthatja meg az új kormányt. *A válság egyik következménye az is, hogy a szociálisták között a szakadás véglegessé vált.* A szociálista-pártnak az a csoportja, amely Daladier eddigi miniszterelnök támogatása mellett foglalt állást, most kiválik a pártból és külön csoportot fog alkotni. A parlamentben összeült képviselők felfogása szerint

csakis koncentráció, vagy nemzeti egység kormánya óvhatja meg az országot az újabb válságtól.

Az eddig emlegetett *Sarraut* és *Chauteemps* mellett most már felmerült *Bonnet* pénzügyminiszter neve is a miniszterelnök-jelöltek között.

A Reuter-ügynökség a francia frank helyzetével kapcsolatosan a következőket jelent: A Párisban lévő idegen aranybetétek értéke 10 milliárd frankra tehető, míg a Francia Bank aranyfedezete 70 milliárd, ami a bankjegyforgalom kétszeresének felel meg. Így azután a francia piac nem csak, hogy nem nyugtalanodik, de egyenesen megkönnyebbülésnek tekintti, ha az idegen aranykészletek kivonulnak a francia piacról. Londonban a francia frank értéke 83 egyenegyedre esett, majd ismét 82 négyhatodra emelkedett. Párisban hivatalos támogató akciót tettek folyamatba a frank árfolyamának védelmére.

A „megalázott“ Németország helyzetéről mondott Hitler hatalmas beszédet

Negyedmillió ember hallgatta végig a „vezért“ — Zsidókérdés megoldása „a rémségek kikapcsolásával“

Berlinből jelentik: A német választásokkal kapcsolatban Hitler kancellár ma a berlini Sportpalastban nagy beszédet tartott. A beszéd kezdetét este 8 órára hirdették, azonban már a déli órákban hatalmas tömeg állott a Sportpalast előtt. A legnagyobb része emiatt hozott magával és ott költözték el ebédjüket, uzsonnájukat és vacsorájukat is, csak hogy a kancellár beszédét hallhassák. Amikor délután 4 órakor megnyitották a Sportpalast kapuit, a tömeg feltartóztathatatlanul betódult és néhány perc alatt teljesen zsúfolásig megtöltött a stadiont. Miután a Sportpalastban mindössze 60.000 ember számára van hely és több mint negyedmilliónyi tömeg rohant meg az épületet, elzárták az egyébként forgalmas Potsdamer-strasset és a villanypóznákra hangszórókat szereltek fel, amelyek közvetítették a kancellár beszédét. A Sportpalast ezen a napon ezt a felirást viselte homlokzatán és kapuin: „Békét, de a becsület és egyenjogúság békéjét!“

Göbbels propagandaminiszter bevezető szavai után Hitler mondta el másfélórás, hatalmas választási beszédét. Vázolta azokat a körülményeket, amelyek szükségessé tették, hogy a kormány a népre apelláljon.

— Véget kell vetni annak a megalázó helyzetnek, — mondotta, — amelybe Németországot az utolsó 15 év politikája sodorta. Franciaországnak be kell látnia, hogy a francia nép nem élhet jólétben a német nép nyomora mellett. Be kell látnia a világnak azt is, hogy sem Németország nem tüntetheti el a föld színéről a lengyeleket és a lengyelek sem pusztíthatják el a németeket. Bizonyos hatalmak azt mondják, hogy Németország miatt nem hajlandók a lefegyverzésre, holott szemünkben mindegy lehet, hogy ötszáz, vagy ötezer tankkal rendelkeznek, mikor Németországnak egyetlen egy tankja sincs. Tizenöt év belpolitika büneit nem lehetett még jóvátenni, de le kell szögezni, hogy a nemzetiszocialista kormányzat sokat dolgozott. Felháboro-

dással emlékszem meg a külföldi sajtó rémhíreiről, amelyek kivétel nélkül koholmányok.

A zsidókérdésben Németországnak nehéz a helyzete, azonban ezt a problémát is a rémségek kikapcsolásával akarjuk megoldani. Németországnak nincsen más útja, mint az, amelyet a nemzeti-szociálista mozgalom mutat. Ti tudjátok, hogy sohasem koldultam szavazatokat. Most azonban azt kérem tőletek, hogy egyemberként álljatok mögém és hozzátok magatokkal az összes néptársakat.

Hitler beszédét az óriási tömeg lelkes tapsal és üdvölgéssel fogadta.

A magyar parlament tiltakozik a csehországi magyarüldözések ellen

Megnyilt a magyar képviselőház őszi ülészaka — Éles kritikák a csehországi kisebbségi politika ellen

Budapestről jelentik: A nyári szünet után ma délután 5 órakor Almássy, a Ház elnöke megnyitotta a magyar parlament őszi ülészaka. Almássy kegyelettel emlékezett meg II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem emlékére, akinek emlékeztetést most ünneplik meg Rodostóban. A megnyitáson részt vettek a Magyarországon időző angol képviselők is és a Házelnök köszönetét fejezte ki a nagy britt nemzet képviselőinek azért a memorandumért, amelyben a magyarság jogaiért szállottak sikra. Ezután javasolta Almássy Házelnök, hogy a legközelebbi ülést bizonytalan időre halasszák el, addig, amíg a betervezett javaslatok bizottsági tárgyalását befejezik. — Eckhardt Tibor éles hangon kelt ki Csehország kisebbségi politikája ellen. Kijelentette, hogy a csehek a saját törvényeiket sem tartják be, hiszen a meghamisított népszámlálási adatok szerint is Kassán még mindig 39 százalék magyar él. Felszólítja a kormányt, követelje a Népszövetségtől, hogy kötelezzék az utódállamokat a kisebbségvédelmi intézkedések betartására. Kenéz volt miniszter ugyancsak Csehország kisebbség-

politikájával foglalkozik.

— Csehországban olyan intézkedések történtek — mondta a volt miniszter — hogyha ezek nem saját véreinket érintették volna, akkor is felemeltük volna tiltakozó szavunkat. A kisebbségvédelmi intézkedések feltétlen tiszteletet biztosítanak a kisebbségi jogok számára, viszont az utódállamok úgy bánnak a magyar kisebbségekkel, hogy az egyértelmű a jogfosztással.

Kenéz ezután azzal a most megszavazott törvényjavaslattal foglalkozott, amellyel a cseh kormány a napokban járult a parlament elé és amely arról szól, hogy bármelyik politikai egyesület felosztható, parlamenti és községi képviselőtestületi mandátumai elkobozhatóak, tagjai pedig internálhatóak. Ugyanez áll a pártokkal szemben is.

— Ha tovább is folytatják ezt a politikát — mondta emelt hangon a szónok — végleg kipusztítják Csehországból a magyarságot. Nem tűrhetjük, hogy a Felvidék a magyarság kizokkalmazása legyen. Oda kell hatni a Népszövetségen keresztül, hogy véget vessünk annak a kétszínű politikának, amelyet e tekintetben eddig folytattak.

A lybiai sivatag holdja

Afrika legenda, amely megalósul

O'Mahmed, a Hurfa-oázis varázsserejü főnöke, — ráncosarcu, egyfogu beduin-asszony, — sokszor mesélt nekünk a törzs két szent ősapjáról, akik minden tíz-tizenkét évben eljönnek ide, a lybiai homoksvatag közepén fekvő, hetven kis beduin-faluból álló Wadi-Hurfa oázisra, hogy meglátogassák vérbeli leszármazottjaikat.

O'Mahmed azt állítja, hogy még most is minden tíz-tizenkét évben megjelennek Wady-Hurfa-ban és ekkor mindig erős fénysugár jelenik meg az égboltozaton: ezeknek a szenteknek a fáklyája. Napokkal előbb jelentik be a szent ősatyák megérkezését a fény útján. Társaságunk közös épülete kilenc esztendő óta áll az oázisban, de még nem láttuk sem a „szenteket“, sem pedig a fénykévéjüket. És O'Mahmed különös meséi iránt később már csak francia Mudirunk tizenhároméves kislánya, Dédé, rédeklődött. Én magam pedig alkalomadtán megvizsgáltam az oázis tavainak a vizét, kópróákat vettem annak a megállapítása végett, hogy lehet-e azokat vegyi uton értékesíteni.

Ekkor egy ízben olyasvalami történt, amelyre mindeddig még senki sem tudott magyarázatot adni. Egy napon az oázismenti gazdaság déli csúcsához mentünk, a közös tanácskozási épülettől mintegy száz kilométernyire, ahol az oázis a belát hatatlan nagy homoksvatagba olvad bele, egy pár madarat kergettünk, majd jó ötven kilométerre üldöztünk a homoksvatag mélyébe egy farkast. Már egészen kimerültünk a vad hajszától, a homokbuckák között, amikor visszatérőben, a gyorsan beálló alkonyatban az égboltozaton olyan jelenséget láttunk, amilyent még soha sehol nem tapasztaltunk. Fény jelent meg az égen, amely nem lehetett sem a hold, sem az esti csillag: a ragysága valamivel kisebb volt mint a holdé, de nagyobb, mint az esti csillagé. Először azt hittem, hogy beduin ifjak az esti szélben egy nagy sárkányt eresztettek fel és arra a műhelyből származó acetilén lámpát akasztották fel, vagy egy erősfényű petróleumlámpát. Mert a fény egyszerre

vörössé sárga színben játszott. Vagy talán egy angol katonai repülőgép fényszórója volt?

A fény egyébként nem az oázis fölött, hanem dél felé, 50 fonyi magasságban tünt fel.

— Mi lehet ez? mormoltuk hitetlenül, vendéglátó gazdánk és én is kételkedni kezdtünk a saját szemünkben. Ahhoz, hogy sárkány legyen, túlságosan is magasan állt, repülőgépek pedig nagyon is nyugodt és mozdulatlan volt. És hogyan is kerülhetne ide, a déli égboltozatra repülőgép, amikor több, mint ezer kilométernyire, a Csádtónál van a legközelebbi oázis?

A fény nyugodtan világított a közben esti sötétségbe borult égboltozaton, mintha a csillagok egy idősebb testvére volna. A két beduinunk, akik mögöttünk ültek a kutyákkal és a vadászpuskákkal, nem csodálkoztak tovább. Az ő számukra ez egyszerűen a két szent ősatya fényét jelentette, azt a jelenséget, amely minden tíz-tizenkét évben visszatér és amelyet már mindegyikük látott legálább egyszer. Új bolygó volt talán? De nem: lehetetlen azt hinni, hogy ez az óriási lámpaszerű fény ne a földről származzék és lehetetlen, hogy a csillagos égről sugárza fényét. Erős tábori látszóvünk sem használt semmit, nem lehetett egyebet megállapítani, csak azt, hogy igen erősek kell lennie a fényforrásnak.

A jelenséget pontosan megjelöltük az iránytű segítségével térképünkön, azután egy teljes órán át a legnagyobb sebességgel robogtunk erős autónkkal kelet felé, úgy hogy a fényt mindig jobbkéz felől láttuk. Száz kilométert mentünk a sivatagon át, azután újra kimértük a fényforrást, mely nek helyzete a mérések szerint még ekkor sem változott. Vacsoraidőre hazatértünk, ahol már vártak ránk. A tanácsház erkélyén találtuk a kis Dédét és az anyját, mindketten a rejtélyes sugarat bámulták. Az öreg O'Mahmed diadalmaskodott: ime, az igazat meséltem, megjelent az ősatyák fénye.

Több órán keresztül világított a fény, lassan mozgott a többi csillagokkal az égboltozaton, majd észlel felé eltűnt a láthatárról. Még néhány mérést eszközöltünk és megállapítottuk, hogy a jelenség nagyon lassan mozog, olyan lassúsággal, amely a földforgás négy és fél napi időtartamának felel

meg. Kilenc nap múlva tehát ugyanebben az időben újra vissza kell térnie. De kilenc nappal később semmi különösezt sem lehetett látni. Az ég sötétkék volt, a Vénusz teljesen normálisan világított és amikor eltűnt, megjelent a hold. De a tizennyolcadik napon megint itt volt a sárgászöld megmagyarázhatatlan fény: a két beduin ősapja menybeli lámpája.

Ugyanugy volt mint első ízben, az európaiak dörzsölték a szemüket, nem hittek saját érzőkeiknek és mérőeszközeiknek. Csak a beduinok nem találtak semmi különösezt a jelenségben. Meg voltak győződve arról, hogy a két ősapjuk most itt tartózkodik közöttük és ezt méltóan meg kell ünnepelni.

A következő este vaalmennyien összejöttek, sok juhót levágtak, fáklyákat gyújtottak, ételt készítettek, amiből csak az ötven legidősebb férfiszakállas aggastyánnak nem volt szabad ennie. Vaalmennyien vadonatúj fehér burnuszt vettek fel és valami misztikus jelenséggé hatott a barna-arcu, villogó feketeszemű gyülekezet a fehér öltönyökben. Az ötven öreg körben felállt és imádkozott, vagy a Korán egy szuráját énekeltek monoton egyhangúságban. Ugyanezt a szakaszt megszámlálhatatlan sokszor. Azután egy időre elhallgattak és bólogatni kezdtek a fejükkel. Vaalmennyien egyszerre, állva, Mélyen meghajoltak az egész felsőtestükkel, úgy hogy a szakálluk majdnem a földet verte, taktusban, de egyre gyorsabban.

Tizennégy óra hosszat tartott ez a hallowás, amíg egymásután habzó szájjal, görcsök közt össze nem estek...

Ebben az állapotban megjelent előttük a két ősapja és közölte velük azokat az intézkedéseket, amelyeket a törzsnek a jövő esztendőben meg kell tennie. Ezután arról volt szó, hogy három hónap múlva erős szélvész fog jönni, amely az oázis minden sisa-ültetvényét elpusztítja, de a ricinus kitünően fog teremni. A gyapjút azonban ha lehet, csak egy év múlva adják el Manchesterben.

A gyapjura vonatkozó utasítást nem tudtam megérteni. De a homokvilharra, az agavere és a ricinusra vonatkozó jóslat pontosan beteljesedett.

Benes harcias nyilatkozata Magyarország és Ausztria ellen

Londonból jelntik: A New Cronicle című lapban Benes csehszlovák külügyminiszter ma harcias kirohanást intéz Magyarország és Ausztria ellen. A magyar kivánságokra Benes háborús fenyegetéssel válaszol, Ausztriát pedig blokáddal fenyegeti meg arra az esetre, ha csatlakozna Németországhoz, vagy pedig ha megkísérelné visszaállítani a Habsburg császárságot. A középeurópai kérdés legideálisabb megoldását abban látja Benes, ha gazdasági uniót lehetne létrehozni Prágától egészen Athénig. A továbbiakban azonban maga is beismeri a cseh külügyminiszter, hogy ez a terv keresztülvihetetlennek bizonyult.

A cseh-magyar viszonyról kijelentette Benes külügyminiszter, hogy a két ország között egyáltalán nincsen jó viszony. Érthetetlennek tartja, hogy a magyarság az utódállamok közül egyedül Csehországgal nem tudja megteremtteni a harmoniát.

Szerdán kerül Pop C. István kamarai elnök elé az aradi tanácsfeloszlítás kérdése

Két héttel ezelőtt vetődött először fel a terv — Meglepetésként hatott a közeli feloszlítás híre. — Velcsov Géza dr. alpolgármester nyilatkozata a Magyar Gazdaszövetség kísérletezéséről

A Magyar Párt vezetősége ma esti bizalmas megbeszélésén foglalkozott a tanácsfeloszlítás ügyével

Városszerte nagy feltűnést keltett az Aradi Közlöny cikke, amelyben beszámolt arról, hogy aradi kormányparti körökben elhatározták az aradi városi tanács feloszlítását és interimár bizottság kinevezését. A határozat oka, — mint megirtuk, — az volt, hogy a jövő év első felében lejár a tanács mandátuma és a kormánypart aradi tagozatának vezető egyéniségei nem tartják a jelenlegi összetételű városvezetőséget alkalmasnak a választások levezetésére, miután nem látják biztosítva, hogy a kormány intencióit fogják követni. Még a szűkebbkörű városvezetőségben is bombaként hatott ez a híradás, mert senki sem volt elkészülve erre a határozatra. Néhány beavatott ugyan

tudott arról, hogy két héttel ezelőtt már felvetődött a tanácsfeloszlítás kérdése, ekkor azonban úgy határoztak, hogy nem változtatnak a jelenlegi helyzeten, hanem bevárják, amíg lejár a tanács mandátuma.

Közben azonban ugylátszik megváltozott ez a felfogás, mert újabban újra felszínre került a kérdés és ezúttal konkrét elhatározás is történt. Természetesen a határozatot Pop C. István kamarai elnöknek, aki egyébként — mint ahogyan ma jeleztük — ma délután Aradra érkezett, jóvá kell hagynia és előreláthatólag az erre vonatkozó megbeszélések szerdán történnek meg. Lázár Ágoston dr. megyei prefektus a mai napot a megyében töltötte, úgy hogy nem léphetett ma még kontaktusba a kamarai elnökkel és nem informálhatta a helyzetről. A városi tanács kérdésében különben beszélgetést folytattunk Pop C. István elnökkel, aki azonban egyelőre nem nyilatkozott a kérdésben.

— Öt héten át nem tartózkodtam itthon — jelentette ki — és így még véleményem sem mondhatok a dolgokról. Majd ha informáltak a helyzetről, akkor mindenesetre kifejtem a magam véleményét is.

Magyarpart körökben egyébként meglepetést keltett, hogy a disszidens Magyar Gazdaszövetség többszörös csufos kudarc után ismét kísérletezik Aradon és interimár-bizottsági tagságokra pályázik abban a városban, ahol egyáltalán semmi talaja nincs. Bordeaux dr. bucuresti ügyvéd, aki vasárnap Aradon járt és a kormánypart köröket arról igyekezett meggyőzni, hogy érdemes a gazdaszövetséggel megállapodást kötni, már több-

ben próbálkozott itt a szervezkedéssel, azonban teljesen eredménytelenül, mert az aradi és aradmegyei magyarság egységét megbontani nem lehetett. Az újabb kísérlettel kapcsolatosan beszélgettünk dr. Velcsov Géza helyettes polgármesterrel, a Magyar Párt alelnökével, ki Barabás Béla dr. távollétében a párt ügyeit vezeti és aki rendkívül érdekes nyilatkozatot tett.

— Öszintén megvallom — jelentette ki Velcsov dr. — a tanácsfeloszlítás híre meglepetést volt számunkra, mert az egész akcióról nem tudtunk. Mint ahogyan nem is tudhatott róla a párt. Bordeauxék kísérletezése azonban nem újdonság. A párt már állást foglalt ebben a kérdésben és kifejtette hivatalos nyilatkozatában, mennyire káros a magyarságra nézve a Magyar Gazdaszövetség tevékenykedése. Magyarjaink azonban vannak olyan józanok és felvilágosodottak, hogy nem hagyják magukat elkápráztatni és nem bíznak a személynvesztésben, nem hisznek a kábitó ígéretekben. A Magyar Párt bebizonyította, hogy minden magyar társadalmi osztály érdekeit védi és tevékenysége méltó felelet minden egységbontó törekvésre. Egyáltalán nem tartjuk veszélyesnek tehát Bordeauxék aradi és aradmegyei szereplését.

— Mi a véleménye Polgármester Urnak arról, hogy a gazdaszövetség interimár-bizottsági tagságokra pályázik Aradon?

— Nevetséges. Az illetékes aradi kormánypart körök azonban igen jól ismerik az aradi helyzetet, tehát tisztában vannak azzal, hogy a magyar tömegek a Magyar Párt mögött állnak, nagyon jól tudják, hogy minden számottevő magyar, akinek személye iránt a magyarság bizalommal viseltetik, törhetetlen híve a pártnak. És miután mindezt jól tudják,

B
A
BAYER
E
R

K

ZAVARJA

önmagát és környezetét is az élvezetben. Ha már tegnap be vett volna KRESIVAL-t, ma már nem köhögne. KRESIVAL a köhögés közismert, biztos ellenszere.

KRESIVAL

egészen valószínűtlen, hogy egy percig is komolyan veszik Bordeauxékat, akiknek semmi talajuk nincs. Azok, akik a Magyar Párt képviselésében résztvettek a városvezetésben, esztendőik hosszu során át beigazolták, hogy tisztán a közérdeket, a polgárság jólétét, a város érdekeit tartották szem előtt. Mit tudunk ellenben azokról az ismeretlenekről, akik most egyszerre felbukkantak és részt kérnek a városvezetés munkájából? Mit tettek ezek az urak eddig Aradért..? Ezek a kérdések valószínűleg felvetődnek a kormánypart körökben is, amikor a gazdaszövetség ajánlatát fontolóra veszik.

A tanács ügyével egyébként kedden este a Magyar Párt vezetősége is foglalkozott bizalmas megbeszélés keretében, anélkül azonban, hogy bármilyen állásfoglalás történt volna.

A tanácsfeloszlítás kérdésében mindenesetre városszerte érdeklődéssel várják a fejleményeket.

Marosi Rudolf.

Ujabb támadások

a római katolikus státus ellen

Kolozsvárról jelentik: Kisebbségi körökben feltűnést keltett két egyetemi tanár és Puscariu Emil törvényszéki tanácselnök brosurája, amelyet a római katolikus státus vagyonaival kapcsolatosan adtak ki. Mint ismeretes, Puscariu volt annak a törvényszéki tanácsnak az elnöke, amely kimondotta, hogy a katolikus státusnak minden vagyona az állam tulajdonát képezi. A broszura újból feleleveníti azokat a támadásokat, amelyekben a katolikus státusnak és vezető tagjainak az utóbbi időben része volt. A helyzet az, hogy a konkordátum, amelyet Pop Valér dr. akkori igazságügyminiszter irt alá, véglegesen rendezi a katolikus státus vagyoni ügyeit, a mely befejezett dolog.

A konkordátumot azonban még nem ratifikálták és így törvényhozásilag még nincsen rendezve az ügy és ez az oka annak, hogy a katolikus státus állandó támadások célpontja lehet. Most, hogy Kolozsvárott tartózkodott Serban Mihály dr. kisebbségi miniszter, felkereste a katolikus státus egy küldöttsége, amely arra kérte a minisztert, hogy járjon közbe a kormánynál a konkordátum életbeléptetése érdekében.

MA S L A G E R P R E M I E R !

AZ OPERETTEK OPERETTJE!

SZÓKE SZAKALL, VEREBES ERNŐ

MARIA SORENSEIN 6 sztár

móki, eleganciája és dalai!

VOLT EGYSZER EGY MUZSIKUS!

VICTOR de KOWA
JEAN MOSCOPOL
TRUDE BERLINER

R H O D E J A Z Z

Döntő befolyással bír az Interparlamentáris Unió a leszerelési konferenciára

Erdekes részletek az Interparlamentáris Unió konferenciájáról — Pop C. István elnökölt a tanácskozásokon. — A spanyol köztársasági elnök a megnyitó ülésen

Pop C. István kamarai elnök hazaérkezett és nyilatkozott madridi élményeiről

Ötletes távollét után ma délután érkezett haza Pop C. István kamarai elnök, aki emlékeztető súlyos megbetegedéséből való felgyógyulása után tiztagu delegáció élén Madridba utazott, ahol Romániát képviselte az Interparlamentáris Unió legutóbbi ülészakán. A kamarai elnök megérkezése után fogadta az Aradi Közlöny munkatársát és érdekes nyilatkozatot adott madridi tapasztalatairól, valamint az Interparlamentáris Unió munkájáról.

— Az Unió ülészaka október 4-ikén nyílt meg és a megnyitáson jelen volt Zamora spanyol köztársasági elnök, akat — mint az Interparlamentáris Unió tanácsának elnöke — én fogadtam. Nekem jutott az a megtisztelő feladat is — mondotta Pop C. István — hogy megköszönjem megjelenését. Az Unió működése során ugyanis ez volt az első eset, hogy államfő nyitotta meg a konferenciát. A megnyitás után megkezdődtek a végrehajtó bizottság, valamint a tanács megbeszélései, amelyekben szintén én elnököltem. Munkánkra némileg hátrányos volt az a körülmény, hogy éppen akkor tört ki a kormány- és rezsimválság Spanyolországban és a tanácskozásaink ideje alatt osztatták fel a Cortes-t.

— Ami a konferencia érdemleges részét illeti, — folytatta a kamarai elnök — nagy horderejű problémák szerepeltek a tárgysorozaton: a leszerelés kérdése, a biztonság, valamint a parlamentarizmus problémája. Ezekben a kérdésekben egyhangú határozatokat hoztunk, amelyek — remélhetőleg — döntő befolyással lesznek a leszerelési konferencia kimenetelére. A leszerelés kérdésében egyébként az Unió ötös bizottsága átnyújtotta még ez év tavaszán Hendersonnak határozatainkat és a leszerelési konferencia elnöke kijelentette, hogy azokat teljes egészükben magáévá teszi. A mostani konferencián is résztvett a Népszövetség kiküldöttje, aki figyelemmel kísérte a tanácskozás egész menetét.

— Fontos határozatunk volt, amellyel visszahívtuk az Unióba az olasz csoportot, amely annakidején az olasz-francia ellentét miatt vonult vissza a tanácskozásoktól. San Martino, az olasz delegáció elnöke a tanács határozata nyomán közölte, hogy örömmel fogadják a meghívást. A német kérdéssel is foglalkoztunk, azonban igen tapintatos formában. A svájci csoport elnöke a képviselők immunitásának megsértése ellen szólalt fel és a németországi helyzetre célzott. Határozatot kért az immunitás megvédése érdekében. A konferencia magáévá tette az elvet, kikapcsolva a német viszonyokra való célzást, majd Bestera elnök szimpátiáját nyilvánította Loebe, az internáló-táborba zárt német képviselőházi elnök iránt és tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy koncentrációs táborba került. A konferencián egyébként sokszor találkoztam a magyar delegáció elnökével, Lukács György volt miniszterrel, akivel mindvégig a legszívélyesebb — politikamentes — érintkezést tartottunk fenn.

A kamarai elnök ezután elmondotta, hogy tizelhárom napig tartózkodott Madridban, majd meglátogatta Barcelonát, Toledot, Araguest. Elragadtatással nyilatkozott Spanyolország szépségeiről, a madridi egyetem 1 millió 200 ezer kötetes hatalmas, harmincnegyezer teremben elhelyezett könyvtáráról és a csodálatosan szép műemlékekről. A gazdasági helyzetre nézve kijelentette, hogy a krízis sokkal jobban érezhető, mint nálunk, a munkanélküliség nagy és a megélhetés rendkívül nehéz.

A belpolitikára terelem a szót.

— Egészségi állapotom még mindig ki-méletet parancsol — jelentette ki a kamarai elnök — és a parlamenti megnyitáshoz nem foglalkozom belpolitikával. Ez különben az összes politikai körök által engedélyezett szabadságidőm. Különben is öt heti távollétem alatt nem informálódhattam a helyzetről.

— Mégis Kegyelmes Uram, mint Valda miniszterelnök és Manu Gyula régi barátja és fegyvertársa, milyen magánvéleményt alkotott arról a konfliktusról, amely közöttük keletkezett?

— Szerintem konfliktus nem létezik közöttük. Véleményeltérések lehetségesek, de szakadást lehetetlennek tartok. Ez a privát véleményem egyébként — tette hozzá Pop C. István.

A kamarai elnök, akat észre sem vehetők az ötletes folytonos utazás fáradtságai, most a parlamenti megnyitáshoz Aradon, illetve konopi birtokán marad. Friss, telve energiával, kedéllyel... a nagyszerű szervezőtől teljesen sikerült leküzdeni a súlyos betegséget. S a parlamenti megnyitás eljövételével Pop C. István ujult erővel veti ismét bele magát a politikai küzdelmekbe... (—rosi.)

Legmodernebb tojás, olaj és parafin arc-pakolásokat végez MANDELNE,
S. Winkler Teréz hölgyfodrászata kozmetikai osztályán,
Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 15. Estélyi kikészítések (táncostélyekre, hangversenyekre stb.) — Olcsó bérletrendszer. — Tisztviselők részére redukált árak. 8887

Az ezerlejesek becserélésénél kérvényürlapot kell kitölteni és aláírni

A Nemzeti Bank meg akarja állapítani, hogy a városokban, vagy falvakban van-e több pénz felhalmozva. — Beszélgetés a jegybank aradi fiókjának igazgatójával

Október 17-én, ma egy hete kezdődött meg a Nemzeti Bank aradi fiókjánál az ezerlejesek becserélése. Az első napokban kissé vontatva haladt ez a munka és három nap alatt mindössze két millió lejt szolgáltatott be a jegybankhoz, de az utóbbi négy nap folyamán erősebb tempóban indult meg a becserélés. Nemcsak az aradiak, hanem az aradmegyeiek is nagy tömegekben keresik fel a Nemzeti Bank fiókját.

Csak most derült ki, hogy az ezerlejesek becserélési aktusa eltér a néhány évvel ezelőtt végrehajtott ötszáz lejes és a tavaly lefolytatott százlejes papírpénz beváltási módszerétől. Ezelőtt ugyanis semmiféle kérvényürlapot nem kellett kitölteni vagy aláírni, hanem a becserélés végett jelentkezők átadták pénzüket a pénztárnál és megkapták annak ellenértékét anélkül, hogy nevüket vagy személnyi adataikat megkérdezték volna tőlük. Az ezerlejesek becserélése alkalmával azonban az alábbi szövegű, román nyelvű nyomtatványt kell kitölteni és sajátkezűleg aláírni annak, aki pénztét becserélteti:

Dátum
A Román Nemzeti Bank Kormányzóságának
Tisztelettel átnyujtok darab
ezer lejest becserélés céljából.
1. A becserélő neve:
2. Foglalkozása:
3. Lakhelye:
Aláírás:

Érdekes, hogy a vidékiek kérvényblankettája halvány rózsaszínű, az aradiaké pedig fe-

hér, de a mai napon már kifogyott a fehér ürlap és a vidékiek blankettájára „Arad” bélyegzőt nyomtak a bankfióknál. Az Aradi Közlöny munkatársa ez ügyben kérdést intézett Rezus bankfiókhöz, aki az alábbi érdekes nyilatkozatot tette:

— Megielem a valóságnak az, hogy ezelőtt nem kellett a pénzbecserélőnek kérvényblankettát kitölteni, vagy aláírni, de intézetünk kormányzósága most elrendelte ezt, mert statisztikai adatokat akar gyűjteni arról, hogy a városi, vagy a falusi lakosság teaurálja-e jobban az ezerlejeseket. Ez különösen a konverziós törvények elbírálása szempontjából bir nagy jelentőséggel, mert ebből megállapítható, hogy a gazdaközönség csakugyan rászorult-e a konverziós törvények védelmére? Figyelembe veendő, hogy a legutóbbi hivatalos kimutatás szerint 12 és fél milliárd lej értékű ezerlejes van forgalomban, holott a Banca Nationala egész bankjegyforgalma alig több 21 milliárd lejnél.

— Az első héten a városi, vagy a falusi lakosság hozott-e be több ezrest? — kérdeztük.

— Természetesen még összegszerű felvilágosítást nem adhatunk — válaszolta Rezus igazgató — de annyit megállapíthatunk, hogy Aradról több ezerlejest kaptunk, mint Aradmegyérből.

Ezután megállapítottuk, hogy a becserélés gyors tempóban megy végbe, már korán reggel nagy számban gyülekezik a közönség, amelynek soraiban a legegyszerűbb öltözetű falusi gazdák is felvonulnak. Tegnap egy kisbirtokos kerek százezer lejt cseréltetett be, de a vidékiek általában nagyobb összegeket huznak elő a szalmazsákból...

DELA LIPINSKAJA

a világhírű disense. 1933. október 30-án, hétfőn este 9 órakor tartja egyetlen

előadó-estjét

a Kulturpalotában. A terem fűtve lesz. Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében kaphatók (Bu! Rög. Maria.)

Katasztrófát okozott a kisjenői vasuti halálátjáró

Százezer lej miatt a CFR igazgatósága nem hajlandó sorompót állítani fel a forgalmas megyei ut és a vasutvonal kereszteződéséhez. -- Véres szerencsétlenséget okozott a fennálló helyzet, amelyre hiába hívta fel az illetékesek figyelmét a kisjenői község tanács

Megdöböntő szerencsétlenség történt az elmúlt nap folyamán Arad megye területén, amelynek az a páratlan nevezetessége van, hogy az illetékes megyei hatóságok már hónapokkal ezelőtt előrelátták annak lehetőségét, hogy egyszer csak bekövetkezhetik. -- De mindennemű olyan természetű igyekezetüket, hogy a fenyegető katasztrófát már eleve elhárítsák, megbénította a CFR illetékes köreinek érthetetlen nemtörődömsége. Az Aradi Közlöny munkatársának jelentését a végül is bekövetkezett katasztrófáról az alábbiakban adjuk:

Kisjenő és Csermő községek között, mint ismeretes, nemcsak megyei ut vezet, de azzal sokhelyütt párhuzamosan a vasutvonal is. Mivel a megyei ut számos helyen metszi a vasuti vonalat, természetesen merült fel annak gondolata, hogy kérjék a közigazgatási hatóságok a CFR vonalfelügyelőségét, illetve kerületi igazgatóságát, hogy a két közlekedési utvonal között, a metszési pontok kritikus helyein rendes sorompókat állítsanak fel, nehogy a gyanútlan falusi járókelők, vagy szekeresek éppen abban a pillanatban kiséreljék meg a rendes átkelést, amikor történetesen vonat robog keresztül rajta.

Egy másik sajátja ennek a kritikus arad megyei utzakasznak, hogy a vonat a Crisul Alb nevet viselő vasutállomásnál sohasem húyul, nem ad semmilyen jelet, mikor a kritikus metszési pontokon átrobbog. Minden közrejátszik tehát ahhoz, hogy a sorompónélküli átkelőknél a legborzalmasabb katasztrófák történhessenek, ha köd van és szemmel nem lehet felfedezni idejében a közeledő vonatot.

Erre a körülményre való tekintettel, a kisjenői járás közigazgatási vezetői számos beadvánnyal és felterjesztéssel fordultak a CFR illetékes fórumaihoz, hogy sorompót állítsanak a crisulalbi vasuti órház mellé, az ut kereszteződéséhez. A néhány hónappal ezelőtt kelt beadványra csak a közelműtban érkezett meg a válasz, amelyben a CFR igazgatósága kifejtette, hogy

a kért sorompót csakis abban az esetben tudják felállítani, ha az érdekelt községek, mintegy 100.000 lejnyi összeget adnak össze.

mivel egy vasuti ór fizetése és egy sorompó felállítása körülbelül ennyibe kerül. A kisjenői község tanács megütközve vette tudomásul a CFR szükkeblőségének ezt a hivatalos és dokumentyszerű megnyilatkozását és válaszirakban a CFR illetékes tényezőinek tudomására hozták, hogy minden erkölcsi és esetleges anyagi felelősséget a hiányzó vasuti sorompó miatti szerencsétlenségekért, a CFR-re hárítanak már eleve át.

Megtörténik a tragikus összeütközés

A szerencsétlenség most bekövetkezett. Egy hosszú szekérsor igyekezett az alkonyati órákban Székudvar felé, hogy ott a szekerekre felhalmozott hordóikat és fa-vödreiket értékesítsék a vásáron. A hosszú szekérsor gyanútlanul ballagott kitűzött célja felé, a meglehetősen erős ködben, amidőn a kritikus vasuti utkereszteződéshez érkeztek. Az egyre erősödő ködben a vásárosok nem vették észre a vasutvonalon közeledő vonatot, amely éppen akkor érkezett a sorompónélküli átjáróhoz, amidőn a harmadik szekér kapaszkodott át áruival és azok tetején utasaival, a vasuti átjárón. A vonat vezetője észrevette ugyan a vásáros-szekerek oldalán lobogó petróleumfáklyákat, de már nem tudta idejében lefékezni a teljes menetsebességgel haladó szerelvényt, amely

az egyik szekeret dörékből elkapva, mint

egy nyolcvan méternyire sodorta magával a pályatesten.

A váratlan összeütközés következtében kétségbeesett sikoltozások verték fel a késő-alkonyi csendjét. Arfelean Athanáz szeke-

KI NEM ISMERI

Hermann Sudermann világ-hírű regényét, amely

AZ ÉNEKEK ÉNEKE

KI NEM KIVÁNCSI

ezen regény filmváltozatára, melyben

MARLENE DIETRICH

önmagát mulja fölül.

Szönyegcsempészs miatt az aradi rendőrség őrizetbe vett egy temesvári uriaszonyt

Társai segítségével százezreket érő szönyegeket csempészték Bécsből. -- Gyanus szekér a kurticsi úton. -- A rendőrség eredményes nyomozása

Napok óta lázas buzgalommal folyik a nyomozás az aradi rendőrségen egy nagyszabású csempészségi ügyben. *Cherches* komiszár, aki jelenleg kerületi beosztáson van, napokkal ezelőtt figyelmes lett egy, a kurticsi-úton haladó szekérre. A szekérben áru volt felhalmozva és ezért megszólította a kocsis, hogy hová igyekszik. A kocsis eleinte nem akart válaszolni, de amikor a komiszár közölte vele, hogy hatósági emberrel áll szemben, ijedtében zavaros feleleteket adott. A komiszár közelebb lépett a kocsihoz és felmerte az árut fedő ponyvát, amelyben a legnagyobb meglepetésére gyönyörű perzsaszönyegeket látott. A kocsis elmondta, hogy a határ mellett rakták fel kocsijára a szönyegeket, de neki csak annyit mondtak, hogy Temesvárra kell hogy vigye, ahol átveszik tőle. Ezért a fuvarért a hölgy, aki megbízta, magas árat ígért neki. *Cherches* komiszár rendelkezése a kocsi becsillították a rendőrség udvarára és az ügyben bevezették a nyomozást.

A rendőrség első gyanúja az volt, hogy az értékes szönyegeket csempészték. A nyomozást tehát ilyen irányban is vezették be és elsősorban szakértőt hívtak, hogy a szönyegeket értékét megállapíthassák. A szakértői szerepet *Domán* Sándor szönyegnagykereskedő, az aradi Kereskedelmi Testület elnöke töltötte be, aki megállapította, hogy a hatalmas ebéd-szönyeg, valamint a hat kisebb perzsa túl-szönyeg értéke meghaladja a 250 ezer lejt.

Iancu Traian, a bünygyi osztály vezetője vette kezébe az ügyet. Érintkezésbe lépett a temesvári kveszturával is, mivel a szönyegeket eredetileg Temesvárra kellett volna hogy, át-

rét pozdorjává zuzta az összeütközés és két lovát izekre szaggatta a mozdony. Szerencsére a szekér annyira meg volt rakva áruval, hogy a tetején ülő Arfeleannét az összeütközés borzalmas ereje mintegy tíz méternyire a katasztrófa színhelyétől elröpítette a töltés alá, ahol ájultan, komoly zúzódásokkal borítva terült el. Sokkal súlyosabb volt a lovakat hajtó gazda helyzete, aki talán a legutolsó pillanatban ugrott le a bakról és így súlyos sérülések árán szabadult meg csodálatos módon a borzalmas haláltól. A véres karambol természetesen óriási riadalmat keltett a szerkésorban is, amelynek több lova megvadult és magukkal ragadták a szekereket.

Jelentés a szerencsétlenségről a CFR. kerületi igazgatóságának

A károsult gazda, valamint társai megjelentek a székudvari község házán, ahol panaszt tettek a történetek miatt. A kisjenői járás vezetősége azonnal jelentette az esetet a CFR temesvári igazgatóságának, rámutatva arra, hogy ezügyben hányszor interveniáltak, hogy a szerencsétlenséget elkerülhessék. Természetes, -- írja a beadvány, -- hogy Arfelean káráért is a CFR lesz felelős, ha perre kerül a dolog.

Az érdekelt kisjenői községi elöljáróság most a történet szerencsétlenségét arra használja fel, hogy a helyzet katasztrófálisan fenyegető voltára az illetékes vasutügyi hatóságok figyelmét felhívja, nehogy a kritikus helyen komoly tragédiák történhessenek, csak azért, mert Kisjenő község pénztárában pillanatnyilag nincsen 100.000 lej egy vasuti sorompó felállításának költségeire.

Az államvasutak igazgatóságának kötelessége, hogy a további tömegszerencsétlenségek megakadályozására azonnal egy hibátlanul funkcionáló sorompót állítson a kérdéses átjáróra. Ezt követik az állampolgárok biztossága, de a CFR érdeke is, mert egy kártérítési per sokkal nagyobb összeget emészt fel, mint amibe a sorompó felállítása kerül.

A legnagyobb titokban folyt a nyomozás, amely tegnap éjszaka eredménnyel is járt. A rendőrségnek ugyanis sikerült őrizetbevennie *Cristea* Antónia előklő temesvári uriaszonyt, aki a kihallgatás során bevallotta, hogy a nagyértékű szönyegeket az ő tulajdonát képezik. Ezután az uriaszony megnevezte, hogy kik segítettek a csempészsében és így derült ki, hogy egy *Simon* János nevű 42 éves temesvári korcsmáros és vadházastársa, *Vankos* Julia játszottak közre a nagyértékű szönyegeket csempészsébenél. Szerencsére van még az ügyben *Dénes* Józsefnek is. Az uriaszony kihallgatása során elmondta, hogy a szönyegeket Bécsben vásárolta és vám nélkül csempészte át a határon. Ma délelőtt a négy előállítottat átkísérték az ügyészségre, ahol rövid kihallgatás után *Cristea* Antóniát és *Dénes* Józsefet visszaküldték a rendőrségre, míg az ügyben szereplő másik két előállítottat az ügyészség szabadlábra helyezte.

CENTRAL-MOZGO: HAJNALI MÉRKŐ-gényének filmváltozata, A film megtartotta a regény minden érdekes részletét, szép ötletét, költői fordulatait, a rendező pedig olyan figurákat válogatott össze és olyan levegőt teremtett a színészek köré, amely a százszázalékos valóság érzetét kelti a nézők soraiban. Főszerepekben: RAMON NOVARRO, HELEN CHANDLER, JEAN HERSHOLT.

SELECT-MOZGO: Repriz-premier. Boris Karlovi világsikert aratott filmje: FRANKENSTEIN. Helyárak: 8, 10, 15 és emeleten 20 lej repülőbéllyeggel együtt.

HIREK

Bika a porcellánüzletben

A hatalmas brit birodalom legelőkelőbb asszonya, az angol királyné, akiről világszerte tudott dolog, hogy az etikett legmagasabb pártfogója, a Viktória-korabeli divat és multba halkult, levendulaillatú szokások lelkes apostola, visszaidézője, olyan ragyogó tanúságot tett angol hidegvéréről és tökéletesen csiszolt modoráról, amit a történelem hi krónikásai sem hagyhatnak feljegyzés nélkül... A királyné leányával, Mary hercegnővel egy kis irországi városban üdül, valahol a tengerpart mentén... Napsütéses, szép őszi délutón kedve kerekedett a királyi asszonynak egy kis sétára és Mary hercegnővel együtt sétatájként egy porcellánkereskedésbe, ahol a királyné régi porcellánok után kutatott. A porcellánkereskedés vitrinfiguráinak és majolika vázáinak világában szinte álomszerű csend uralkodott s ezt az édes hangulatot zavarta meg a piactérről elszabadult bösz bika, amely a főúton végigsörtetve a porcellánkereskedésnek tartott és a nyitott ajtón keresztül berohant az üzletbe.

Vérbenforgó szemekkel, lihegve és futatva rohant be a nekivadult bika a karsu nippék és régi alabástrom virágtartók levendulaillatú világába, ahol az angol királyné fehér keze a porcellánfigurák között válogatott és talán éppen a dühöngő bika finoman feszülő izmu, miniatűr nippfiguráját tartotta kezében... (Mary hercegnő még a bika „jelenése” előtt eltávozott az üzletből, hogy modernebb légkörben, a manikűr-szalonn elkülönített fülkéjében lakoztassa rózsás körmöskeiket...) A brutális valóság megjelenése az álmok porcellánvilágában elképzelhető megdöbbenést és riadalmat keltett. A porcellánkereskedés tulajdonosai, aki mély hajlongások közepette éppen a királynét szelgálták ki, görnyedt helyzetében szinte kővémeredt s talán nem is az életféltés önkéntelen érzése kalapált szívében, hanem az az ijedelem, hogy a királyi asszony ott áll a pult előtt védtelenül a tajtékzó szájjal, bömbölve csörtető bika prédájául. A segítők közül sem tudott egyik sem mozdulni a rémülettől, csak néhány porcellánfigura táncolt le kezükből és csörömpölve tört darabokra a földön... Mindenki remegett, kővémeredt az ijedségtől, csak a felséges asszony volt nyugodt, fenségesen, etikettszerűen nyugodt. Nem vesztette el egy pillanatra sem lélekjelenlétét, meg sem mozdult s talán a porcellánfigura sem reszkedett meg kezében...

Nem történt semmi... A bika néhányszor körbeszárgulodott az üzletben, táguló orrcimpákkal szimatolt maga körül és azután — talán nem bír-

**ERY BOS
HARRY LIEDTKE
HALMAY TIBOR
HANS JUNKERMANN**
filmoperettje

ta elviselni az álomvilág finom nárciszillatú levegőjét — ahogyan becsörtetett, éppen úgy el is távozott. A bika távozása megtörte a dermedtség varázsát s mindenki a királyné elé sietett, aki még mindig kedvenc porcellánfigurájával kezében, nyugodtan állt a pult előtt és nem vette igénybe a számára odakészített bársony karosszéket. A felséges asszony tökéletesen nyugodt volt s mindössze csak ennyit mondott:

— Végre láthattam „bikát a porcellánüzletben!”

Ezzel a feljegyzésre méltó kijelentéssel a királyné arra az angol szólás-módra célzott, amely a tapintatlan, lábatlantokó és nehéz felfogású embereket ezzel jelöli meg: „Bika a porcellánüzletben”. A hatalmas brit birodalom legelőkelőbb asszonya, az etikett lelkes pártfogója ezzel a mondásával ismét vallomást tett hivatása mellett és egyben példát szolgáltatott, leckét adott angol hidegvéréről és emberi önuralomból a világ valamennyi asszonyának...

— **IDÓPROGNÓZIS:** Déli szél, a hőmérséklet enyhülése, változó felhőzet, sok helyen köd és esők.

— **Mihály nagyvajda születésnapja.** Bucarestből jelentik: Szerdán ünnepli az ország Mihály nagyvajda, trónörökös születésnapját. Ez alkalommal az ország valamennyi templomában hódoló istentisztelet lesz. Bucarestben a hivatalos Te Deumot a Domnita Balasa templomban tartják és azon megjelennek a kormány tagjai, valamint a hatóságok képviselői.

— **Károly király a lasi-i egyetemi tanév megnyitására.** Bucarestből jelentik: November 2-án nyitják meg lasiban nagy ünnepélyesség között az egyetem idei tanévét. Az ünnepélyen Károly király is megjelenik és ő mondja el a megnyitó beszédet. A király kíséretében részt vesz az ünnepségen Vaida Sándor miniszterelnök, Gusti közoktatásügyi miniszter, Tilea alminiszter és Manoilescu Mihály volt miniszter. A király ez alkalommal megtekinti a lasi-i diákokotthont is.

— **Dr. Lázár Ágoston megyei prefektus kedden délelőtt folytatta vidéki szemleutját a megyében.** Értesüléseink szerint, utját csupán arra a hírre szakította meg, hogy Pop C. István kamarai elnök váratlanul megérkezett Nizzából, ahol egészségi utókuráját fejezte be.

— **A megyei prefektus hivatalos jelentése szemleutjának eredményéről a megyei nagytanácsülésen.** A megyei prefektus Arad megye nagytanácsának közgyűlését most már véglegesen megállapított időpontként november elsejére hívta össze a megyeháza nagytanács-termébe, délelőtt 10 órára. A közben kibővített tárgysorozaton kiemelkedő jelentőségű pontokként dr. Lázár Ágoston megyei prefektus jelentése szerepel, a megyei felülvizsgálói körútján szerzett közvetlen tapasztalatairól, jóváhagyó-bizottsági tagválasztásra kerül ezután sor, majd Sofronya, Bokszeg, Konop, Felménes és Graniceri községek határainak területi módosításait veszik tárgyalásra.

Megkerült két elveszettnek hitt

híres operanartúra

Leonid Baratov, orosz színpadi rendező a régi cári irattárban megtalálta Csaiikovski Anneginének és Borodin Igor hercegének elveszettnek hitt partitúráját. A lelet alapján újra írják mindkét opera utolsó felvonásainak zárójeleket, amelyeket III. Sándor cár személyes kívánságára töröltek, miután az uralkodó túlságosan hosszúnak találta azokat.

— **Kifizetik a hátralékos gabonaprémiumot.** Bucarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a hátralékos gabonaprémiumokra 156 millió lejt fizet ki az érdekelt exportőröknek, a kifizetéseket már a közeljövőben megkezdik.

— **A gyilkos táncosnő ügye a Semmitőszék előtt.** Bucarestből jelentik: A legfőbb Semmitőszék holnap kezdi meg Vulpeanu Augustin kolozsvári táncosnő ismeretes bűnének fellebbezési tárgyalását. Mint emlékeztetés, Vulpeanu Beszterce közelében, egy autót alkalmával agyonlőtte Vladicu Grescu nevű diákot, akivel fajtalan kapcsolatokat tartott fenn. A kolozsvári törvényszék 11 évi fegyházra ítélte a gyilkos táncosnőt, akinek büntetését a tábla 15 évre emelte fel, míg most végső fokon a Semmitőszék döntése elé került az ügy.

A KISASSZONY BERUKKOL!

— **Új cukorárak.** Bucarestből jelentik: A kereskedelem és iparügyi minisztériumban kedden ütközött össze a cukorgyárak és a termelők képviselői, a kormány megbízottaival, hogy az új cukorárak és a cukorrépa megváltási ára tekintetében megállapodásra jussanak. Az erre vonatkozó tárgyalások még napokig eltartanak.

Füzetek fényképezéssel csak a CULTURA könyvtárban.

— **Megkezdtek a vladukt helyreállítási munkáit.** A kolozsvári CFR vonalfelügyelő-ség mérnökeinek szakszerű irányítása alatt, a legnagyobb csőndben megkezdtek a vasuti viadukt helyreállítási munkálatait. Amint már a közelmúltban jeleztük, a munkálatokhoz szükséges 2 millió lejt a CFR vezérigazgatósága Pop C. István kamarai elnök, arad megyei képviselő intervencióira kiutalta és így végre remény lehet rá, hogy a normális közlekedés helyreáll a belváros és a Mrsóczytelep között. A munkálatokban részt vesz a város mérnöki hivatala is, amellyel egyetértőleg folyik a munka a viadukt teljes helyreállítására. Szakvélemények szerint a viadukt határon belül teljesen elkészül.

— **A Munkásbiztosító Pénztárak vezérigazgatósága legtöbb döntése értelmében bizonyos feltételek mellett elengedi a munkaadókra kirótt büntetéseket, így azokat a pénzbüntetéseket, amelyek a régi, folyó év április 8-ig érvényben volt munkásbiztosítási törvény intézkedéseinek betartása miatt róttak ki, elengedik abban az esetben, ha a bélyeg fel nem ragasztásából, vagy a rendes kirovásból származó összes tartozásukat ez év december 31-ig kifizetik. Mentetik a munkaadókat a többi pénzbüntetések alól is, ha időközben megszüntetik a kihágás tárgyát képező hiányokat. A munkaadók november hó 15-ig kérvényt nyújthatnak be a folyó év április 8-án kihirdetett egységesített munkásbiztosítási törvény intézkedéseinek benemartása miatt kirótt pénzbüntetések törlése érdekében. Ezeket a büntetéseket szintén törlik, ha a munkaadók kifizetik tartozásukat és megszüntetik a hiányokat. A fenti intézkedésekről szóló rendelet megérkezett az aradi Munkásbiztosító Pénztárhoz is.**

Hölgyeim!

Az összehangodott harisnyatartó domboru csipő formát, csak a szűcs és csipő-szövő al jól, a legjobb és leolcsóbb 8678

Pilcz Irma fűzőspeciálístánál kapható, Arad, Str. Eminescu 14. (Deák R. u.)

— **A Reichstag-pör mai tárgyalása.** Berlinből jelentik: A Reichstag-pör mai tárgyalásán Torgler szerepének tisztázására nyolc tanut hallgatták ki. Köztük Pretzsch kassborsti asszonyt, aki szomszédnője Torglernek és azt vallja, hogy a tűz napján este 11 órakor — amikor ő fia kíséretében hazament — találkozott a vádlottal, akit egyébként csak látásból ismert és aki két nagy akatáskát cipelt és amikor találkoztak, ijedten nézett rájuk. Ez annyira feltűnő volt, hogy a fia megjegyzést is tett Torgler különös viselkedésére. Amikor azután másnap a lapokból olvasták a gyújtogatás hírért, a tanu szerint fia kijelentette: most már tudom, miért volt annyira megremülve Torgler. A többi tanu kihallgatásánál főképpen azt igyekeztek tisztázni, hogy Torgler vajon értelmiszerző volt-e, vagy pedig bűnrészes.

— **A bíróság előtt öngyilkossági kísérletet követett el egy életfogytiglani fegyházra ítélt gyilkos.** Bucarestből jelentik: A turnu-severini esküdthírség ma délelőtt itélkezett Prune Alexandru gazdálkodó ellen, aki Traian községben néhány héttel ezelőtt meggyilkolta Caete Joan nevű szomszédját. A vádlottat, aki gyilkosság miatt már egy ízben hét esztendő töltött fegyházban, a bíróság életfogytiglani fegyházra ítélte. Az ítélet kihirdetése után Prune öngyilkosságot akart elkövetni olyan módon, hogy fejjel nagy erővel nekiugrott a bíróságot az esküdtszéktől elválasztó vaskorláthoz. Az elítélt gyilkos eszméletlenül esett össze. Az esküdtszék elnöke elrendelte kórházbeállítását, azzal a rendelkezéssel, hogy betegsége alatt mellette állandóan fegyveres börtönőrnek kell ülni.

— **Az Aradi Hajós Egylet Elnöksége értesíti t. tagjait, hogy a ma, szerda esti társas összejövetele elmarad.**

MÉG E HÉTEN A SELECT MOZGOBA.

— **Kukoricát oszt szét a kormány.** Bucarestből jelentik: A kormány a gabonaértékesítés finanszírozása céljából rendelkezésre álló 200 millió lejből 5 millió lejt kukoricavásárlásra fordít. Ezt a kukoricamennyiséget azon a vidéken osztják ki az inséges nép között, ahol kevés volt a kukoricatermés. A szétosztást a gabonaértékesítési központ megbízottai fogják végezni.

Előkelő ház

— **Mari, már megint elfelejtette behozni ebéd után a kézmosókat. Az előző helyén nem szoktatták hozzá?**

— **Nem, kérem, ott mindenki még ebéd előtt megmosta a kezét.**

— **Ma az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

SZONDY: Str. Consistoriului (Batthyány-u.)
JANKA: Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér).
WEISZ: Piata Avram Iancu (Szabadság-tér).

Dr. Székely Aladár ügyvédet felmentette az aradi törvényszék

Érdekes ítélet hangzott ma el az aradi büntető bíróságnál. Az ügy előzményei egy régebbi fegyelmi feljelentésből keletkeztek, amelytől Róth Adolf aradi kereskedő és felesége tettek dr. Székely Aladár aradi ügyvéd ellen. A kereskedő és felesége súlyos vádat emeltek az ügyvéd ellen. Ez év tavaszán tárgyalta az aradi ügyvédi kamara fegyelmi bírósága az ügyet és ezzel kapcsolatosan szóba került Savu Constantin volt aradi lapszerkesztő egyik cikke, amelyet 1928-ban a Romania Noua című lapban írt. Ebben élesen támadta Székely Aladár dr.-t, akit azzal vádolt meg, hogy „vörös hóhér volt Tenkén” és azt állította róla, hogy az igazságügyminisztérium rendeletileg tiltotta meg a Kamarának Székely dr. felvételét. A súlyosan megvádolt ügyvéd kijelentette hogy a cikket megfizették és becsmélő kijelentést tett Savu lapjára.

A volt aradi lapszerkesztő ezért feljelentést tett az ügyvéd ellen és az ügyben ma tartott tárgyalást. Székely Aladár dr. felmentését kérte azzal az indoklással, hogy az inkriminált kijelentés egy ellene levezetett tárgyalás során történt és a büntetőtörvény szerint ezért nem lehet megbüntetni. A bíróság elfogadta az érvelést és anélkül, hogy az ügy merítumával foglalkozott volna, az idézett törvény-paragrafus alapján felmentő ítéletet hozott. Savu jogi képviselője fellebbezést jelentett be az ítélet ellen.

Dívtalos szvettoreket, pulowereket, harisnyákat a legjobban és legolcsóbban

— **Megtörténik a királyok találkozása.** Athénből jelentik: Titulescu külügyminiszter elutazása előtt nyilatkozott az újságíróknak, akik előtt kijelentette, hogy Károly, Boris és Sándor király találkozása a legközelebbi napokban bekövetkezik. Nem lehetetlen azonban az sem, hogy egyelőre csak Sándor és Károly királyok találkoznak, azonban a legközelebbi találkozáson már Boris király is feltétlenül részt vesz. Kijelentette a külügyminiszter azt is, hogy szófiai látogatása nagyban hozzájárult a román-bolgár viszony javulásához. Balkáni utjának egyik célja volt az is, hogy a Görögország és Bulgária között elsimítsa azokat az ellentéteket, amelyek eddig fennállottak. Tegnap este a görög kormány kommunikét adott ki, amely közli, hogy azok a gazdasági és politikai tárgyalások, amelyeket Titulescu Athénben folytatott, teljes sikerrel jártak.

— **Leánykereskedő bandát lenyezték le Londonban.** Londonból jelentik: Egy rendőrbíró tárgyalás a leánykereskedelem igen érdekes, új módszerére vetett világot. A vádlott, Harold Brown, azért állott a rendőrbíró előtt, mert becsempészett Angliába egy francia nőt, akit később feleségül vett, de csak azért, hogy a nő akadálytalanul folytathassa a prostitúciót London uccáin. Kiderült, hogy Brown egy szervezett banda tagja, amely munkanélküli angol fiatalembereket rendszeresen küldött át Párisba, itt addig tartotta őket, míg a francia törvényben a házasságkötéshez előírt tartózkodási idő minimuma letelt s akkor elvett az illető feleségül egy francia leányt, akit természetesen soha többé nem látott, mert a fiatal asszonyt Brown és társai nyomban szállították Londonba. Ilyen uton százakra menő prostituált jutott Párisból az angol fővárosba, mindegyikük belekerült a leánykereskedő társaságnak 20—22.000 frankba, de jó befektetés volt, mert a szerencsétlen nőket folyton zsarolták a feljelentés fenyegetésével és majd minden keresményüket elszedték.

Megkülönböztetés

Idős hölgy: Szóval ön a vőm szeretné lenni?

Fiatalemler: Nem asszonyom... Csak a lányt szeretném feleségül venni...

— Ftacsám, hogy jutok el leghamarabb a klinikára?

— Feküdjön az 1-es villamos alá bécsi

— **Németország bocsánatot kért Japántól.** Londonból jelentik: A Times jelenti Tokióból, hogy báró Neurath német külügyminiszter bocsánatot kért a japán nagykövettől azért, hogy német nemzetiszocialista ifjak megtámadtak egy japán iskolásleányt. Kijelentette, hogy a japániakat nem tartják Németországban színes fajnak. Megígérte, hogy megfelelően módosítják azt a német törvényt, amely megtiltja a házasságot németek és a színes fajok között.

— **A budapesti színházak műsora.** Vigaszínház: Ember a hid alatt (8). — Magyar Színház: A tizenkettedik óra. (Előszőr; 8). — Belvárosi Színház: Kozmetika (8). — Kamaraszínház: Nem válok el! (8). — Király-Színház: Sült galamb (8). — Fővárosi Operettszínház: Nincs előadás. — Budapesti Színház: Áprilisi vőlegény (8). — Andrásy-uti Színház: Kétszer egy héten; Csak az igazat (9). — Teréz körúti Színház: Mennyország a földön (9). — Komédia: Salamon és Steinhardt (egy negyed 6. háromnegyed 9). — Royal Orfeum: Csókoljatok bécsi nőket (fél 9).

Acélvillákat építenek Angliában

Egy newcastlei cég új szerkezetű acélházakat készít a termos palackrendszer alapján. A ház belső és külső falakból áll, amelyek között hőszigetelő anyaggal töltik ki. Az épület télen melegebb, nyáron hűvösebb, mint a kőből épült házak. Newcastle környékén egy háromszobás acélvillát összes mellékkeliségekkel együtt két munkás 16 óra alatt állított fel.

BÁRSONY kötött-szövött dívtáruházában vásárolhat. v. Szabadság-tér. „Consum” vevőknek készpénz-árak

— **Munkásgyűlés a Nyári Színházban** Aradváros vezetősége Bratulescu Ion számára, aki a Kulturpalota nagyszíni iránt adott be kérvényt, munkásgyűlés céljaira, október hó végére, egy délutánra átengedte díjmentesen a Nyári Színház épületét.

URANIA
LEGGÖZELEBB
PREMIER

CHANDU
(HALÁLSUGAR)
LUGOSI BELLA
EDMUND LÖWE — IRENE WARE
A HINDU SIREMLÉK TESTVÉRFILMJÉ

— **A „Hang”.** Fekete Tivadar folyóirata csütörtökön, e hó 26-án hagyja el a sajtót. A nívós októberi kettős szám tartalmából kiemelkednek: Werner Hegemann (Prága): Nietzsche és Hitler cikke. Erich Kästner balladája Franz Müller vas-munkásról. (Szilágyi András fordítása). Wolticzky Gyula cikke Adyról és az erdélyi fiatalokról. A „Hang” ankétjában Kádár Imre, Kovács László és Tabéry Géza nyilatkozatai az Erdélyi Írórend és a Helikon körül. A „Hang” szanatóriumában: Pili Géza levele a Vérszomjas Olvasóhoz és Edmond Pearson (New-York. Shuk Lajos fordítása) tanulmánya Jack, a Hasfelmetszőről. A „Hang” közgazdaságában Upton Sinclair (New-York) levelei egy munkáshoz. (Soós Aladár fordítása). dr. Raicu Aurelián-Martossy Margó verse. Pogány Marcell (Budapest) cikke a budapesti Névtelen Katonáról, Seidner Imre (Genf): Asszonyfejek a Népszövetség városából. Mándy Ilona (Páris): Mistinguette-től Krishnamurthiig című cikkei, továbbá Fekete Tivadar vezércikke és cikkei Loránt Emánuelről, a Robgabo-gyerekek papájáról, az Aradi hétről, stb., Faragó Juci kis novellája és a többi rovatok teszik változatosabbá és értékessé a rendkívül tartalmas kettős számot, amelynek az ára csak 12 lei.

— **Az Aradi Nyugdíjasok Kölcseői Segélyező Egyesületének hivatalos közleménye.** Fehívjuk Comlosan Constantin, Matuschek Sándor, Siebig Károly, Karsai Károly, Hegedűs Juliana, Kocsik István, Varga Zsigmond, Raboczky Mihály, Petneházi Károly, Szabó István, Kiss József, Veres István, Petro Balázs, Pernek János és Kovács Zsigmond nyugdíjasokat, hogy az aradi állomás iktatóhivatalában, Pintér Lajos nyugdíjas pedig egyesületünk irodájában: Piata Avram Iancu No. 18. sürgősen jelentkezzenek. Elnökség.

URANIA

Ma, szerdán 5, 8 és 10 órákor
8, 10 és 15 lejes helyárák.
Idő: 1914.
Helyszín: Oroszország.
**ELISSA LANDI,
LIONEL BARRYMORE**

Délután 3 órákor utoljára 6.— és 10.— Le
ORLOW (Bárki vagy szerellek)
LIANE HAID — PETROVICH SZVETISLAV
VICTOR DE KOWA — GRIGORI CHMARA
Legközelebb: CHANDU
Erdélyben premier.

— **Dr. Dohány Sándorné és Szántó Szeréna előadása a Wizoban.** A Wizo keddi kulturdelutánja értékes, nívós előadások jegyében zajlott le. Dr. Dohány Sándorné Palesztina kereskedelmi helyzetéről tartott gondosan előkészített, hatásosan felépített előadást, amelyben ismertette Palesztina kereskedelmét, iparát és kulturális vonatkozásait is. Elmondotta, hogy a cionista szervezetek a földvásárlás és a kitelepítés céljaira nagy összegeket áldozhatnak, mert a lakóknak nincs szükségük Palesztinában pénzbeli segítségre. Szántó Szeréna csiszolt előadókésztségével Emőd Tamás verseit olvasta fel, melyet megelőzően ismertette az író élettörténetét, nagy hatást keltve. A lelkes közönség meleg tapsal honorálta mindkét előadó élvezetes előadását.

— **Elárverezték Alfonz exkirály versenyautóját.** Londonból jelentik: Madridban árverésen 300 pezettáért vették meg Alfonz volt spanyol király pompás Hispano Suiza versenyautóját. A meg nem nevezett vevő hír szerint az egyik spanyol tartomány polgári kormányzója.

— **„Ujabb felfüggesztés a radnai fekete-szesz-ügy miatt”** című cikkünkre vonatkozóan pótlólag közöljük, hogy Moldovan Titu pénzügyigazgatósági irattáros ellen megindult büntető eljárás már megszűnt, ennek dacára — a saját kijelentése szerint — a pénzügyminisztérium tévedésből felfüggesztette őt állásából.

— **Megnagyobbított ócaángözsök.** Érdekes határozatot hozott a Hamburg—Amerika Linie, A „Ballin” kategóriához tartozó gőzöseinél előrésezt körülbelül 12 méterrel meghosszabbítják s azoknak hajlított formát adnak. A meghosszabbítás után a hajók hossza 206 méter lesz. Az átépítés elhatározásánál mindenekelőtt döntő körülmény volt a hajó-előrések formájának kihatása a hajó gyorsaságára és üzemeltetésére vonatkozólag. A tervezett meghosszabbítás és átépítésnek az a célja, hogy a hasonló átlag-gyorsaságot kisebb hajtóerővel (az eddigi 28.000 lóerő helyett 20.000-rel) ériék el, ami a hajó üzemeltetésénél nagy megtakarítást eredményez. A hajó meghosszabbításával az utasok kényelme is lényegesen emelkedett. Még a harmadosztályú kabinokat is legtöbbször csak 2 ágyval rendezték be, azonkívül minden osztályon a kabinok egész sora áll az egyedül utazók rendelkezésére. Műszaki szempontból roppant érdekes a meghosszabbítás keresztülvitele. Az uszó hajójavító-üzemben egymás háta mögé sorakoztatva épülnek az egyes hajó-előrések, mindegyik 24 m. magas és 25 m. hosszú, a súlyuk pedig kb. 600.000 kgr. Amint a javítandó hajók valamelyike a hajógyárba kerül, az a legelső dolog, hogy egy 22 m. hosszú és 500.000 kgr. súlyú részt lebontanak róla. Miután a régi hajó-előrést a gyár 250 tonnás emelődarujával egészen eltávolították, az új előrészt egy 9 m. hosszú közbeeső részzel összeköthetővé válik a régi hajótesttel. Amint a hajó ismét menetképes, a többi belső munkálatokat a hajógyári rakpart mentén végzik el.

Drágul a szörme
Neuländernél még olcsó
Fischer Ellz-palota. 8669

A zsigmondházi halálos tragédia

vádoltjának megvizsgálják elmeállapotát

Rendkívül érdekes döntést hozott ma az aradi törvényszék első székciója egy két esztendővel ezelőtt történt családi tragédia ügyében. 1931. szeptemberében történt, hogy Ketsch Lajos jómodu zsigmondházi gazda felesége összeveszett az urával. Dührohamban először vasdarabbal ütötte föbe az urát, majd két gyermekét: hatéves Péter fiát és nyolcéves Anna leányát fogta és kiszaladt velük a Marospart-ra. Itt mindkét gyermeket a vízbe dobta. A férj, aki utánuk szaladt, nyomban a hullámokba vetette magát és sikerült is a kisleányt kimenteni. A fiú azonban belefutott. Gyilkosság címén indult meg a büntügyi eljárás az asszony ellen, aki egy ideig vizsgálati fogságban is volt.

A csinos, fiatal, de erős mértékben idegbajos asszony szabadlábrahelyezése után a házastársak kibékültek, a férj visszavonta az időközben benyújtott válpert és egyik fórumtól a másikhoz szaladt, hogy feleségét cselekedetének büntügyi következményei alól kimentse. Az eljárás azonban természetesen hivatalból folyt tovább. Több tárgyalást tartott az aradi törvényszék az érdekes bűnügyben, ítélethozatalra azonban nem került sor. Ma újra tárgyalta a bíróság az ügyet és dr. Lepa Valér, az asszony védője Ketschné elmeállapotának megvizsgálását kérte, azzal az indoklással, hogy a fiatalasszony súlyos epilepsziában szenved. A bíróság helyt is adott a kérelemnek és dr. Ionescu Sándor törvényszéki orvost, valamint dr. Bodea Ionel központi főorvost bízta meg az asszony megfigyelésével, majd terminus meghatározása nélkül halasztotta el a tárgyalást. Az orvosok megfigyelésének eredményétől függ most a szerencsétlen asszony további sorsa.

KÖNYVEK

Megjelent az aradi Magyar Naptár

A magyar népirodalom legigazibb, legmagyarabb és legjellegzetesebb terméke a családi naptár, amely minden magyar háznál ott fekszik az asztalon Karácsonytól másik Karácsonyig és a téli napok szürke délutánjain a lobogó kemence mellett, vagy a hosszú, hideg téli esteiken az asztalt körülvevő olvasó és hallgató a „százszent-dős jóvendőmondó” bölcs prófeciáit, vagy a szórakoztató történeteket a család apraja-nagyja. A Magyar Naptár nélkülözhetetlen a családban: abban nemcsak pontos tájékoztató, de szórakozást is talál minden magyar ember. Az aradi Magyar Párt közművelődési szakosztálya ettől a céltől vezérelve, naptárt adott ki az 1934-es évre, amely ma hagyta el a sajtót. Irodalmi színvonalon álló, komoly és szórakoztató cikkekben bővelkedik az aradi Magyar Naptár, amelynek minden sorát Arad és a megye magyarságának lelkes pártéleti, irodalmi és publicisztikai vezetői írták. Barabás Béla dr., a Magyar Párt örökifjú elnöke „Magyar naptár, magyar család, magyar otthon” címmel írt lelkesítő, szívből fakadó sorokat. Prohászka László dr. Apponyi Albertről, az elhunyt nagy magyar államférfiúról írt tartalmas, értékes cikket. Tamási Áron: „Kivilágított fapiac” című novellájában a székely néplelket rögzíti a fehér papírra. Szőlősi István pedig „Magvetők, akik hittek” címen írt poétikus hangú, színes és érdekes esszét. Zina Tibor cikke Mussoliniról, Belezna István. Balázs Ferenc, Mátray Sándor, Szentiványi Elek és Kilián Zoltán írásai szintén emelik a naptár tartalmának színvonalát. Lászlóné-Prohászka Elvira, a színes stollu író „Mit tud a Maros” című novellája mint minden írása, az élmény erejével hat. Lendvay Ferenc az elmúlt év történetét foglalta össze úgy, mint verseket írtak: Prohászka Elvira, Reményik Sándor, Kövér Erzsébet, Dálnoki Nagy Lajos, Ungár Sándor. A Magyar Naptár ezenkívül egész sereg hasznos tudnivalóval látja el közönségét és számos kép teszi változatosabbá a naptárt, melynek eladási árát 15 lejben állapították meg. Az izétes, művészi rajzu címlap Belezna István festőművész tehetségét dicséri.

SPORT KÖZLÖNY

Lóverseny Aradon

75 ezer lej értékű díj kerül kiosztásra a Lovaregylet versenyén

Az Aradi Lovaregylet ezúton hívja meg tagjait, azok hozzátartozóit, valamint azokat, akiket érdekel, a csütörtökön, e hó 26-án rendezendő lóversenyére. A Lovaregylet rövid fennállása alatt a valóban eseményszámba menő lovas-ünnepélyek rendezésével oly intenzív aktivitást fejtett ki, hogy a lóspórtot valóban kedvelté tette Arad közönsége előtt.

A csütörtöki lóverseny iránt természetesen felfokozott érdeklődés nyilvánul meg, annál is inkább, mert azon az ország legjobb lovasai vesznek részt. Az ország különböző részeiből a versenyre már is száz tisztt érkezett és arra aradi versenyzők is beneveztek. A versenyen összesen

75 ezer lej értéket kitevő díjak kerülnek kiosztásra, amelyeket az „Astra” gyár, Aradmegye és Aradváros, Pop C. István, az Aradi Lovaregylet, az aradi Mezőgazdasági Kamara, az I. Lovasdivízió ajánlottak fel.

A lóversenyre ma is számos újabb nevezés érkezett. Bucuresti, valamint több más ókirályságbeli város előkelő urlovasai jelentették be a versenyen való részvételüket, úgy hogy annak színvonala messze felülemelkedik a vidéki szokásos lóversenyek nivelóján. A versenyt a váraliában levő Hippodromon rendezik.

A ligabajnokságban küzdő aradi csapatok előkelő helyezése

A ligabajnokságban szereplő aradi csapatok a várakozáson felüli pompás szereplést nyújtottak. A Gloria-CFR eddig veretlenül, két pontvesztéssel áll annak a csoportnak élén, amelynek résztvevői között ott találjuk a Ripensiat, a NAC-ot, Juventust és az Unirea-Tricolort, az AMTE pedig az A. csoport második helyét foglalja el, ezzel megelőzve a bucuresti CFR-t, az Univeritateát és a Venust. Ezek a szereplések nem a véletlenek művei, ezt gondos munka és ügyes vezetés készítette elő, de vegyük talán sorjába a dolgot.

A Gloria-CFR lendületes és lelkes játékaival aratja győzelmet

A Gloria-CFR ezidei szereplése elé aggodva tekintett Arad sportközönsége, mert hiszen a kéksárgák egymásután vesztették el a legjobbnak tartott játékosait, de mire megindultak a bajnoki küzdelmek, a Gloria portáján minden rendben van. Az újszerű vezetés, a gondos, odaadó vezetőségi munka meghozta gyümölcsét, a csapatba mintha új fellegző költözött volna, megszünt a primadonna-rendszer és a csapat minden egyes játékosra hatalmas lelkesedéssel küzd a győzelemért és ez a lelkesedés, győzni akarás és a tudással párosult lendület viszi előre, új sikerekre a csapatot. A Gloria-CFR első mérkőzését Aradon játszotta. Ellenfele a nagyképeségű Unirea-Tricolor volt, amelytől elvett egy értékes pontot, utána a marosvásárhelyi győzelem következett, majd Aradon a Juventus elleni döntetlen révén ismét növekedett a pontok száma. Majd Szebenben a Soimii legyőzése után a kolozsvári diadal betetőzte a bravuros teljesítményt. A Gloria-CFR eddig öt meccset játszott le, nyolc pontot szerzett, tehát kettő a veszített pontok száma. A Gloria-CFR az őszi szezonban még két meccset fog vívni. Aradon a NAC ellen szerepel, ahol az eddigi teljesítmények alapján mind a két pontot megszerezheti, majd a Ripensiaival játszik, itt az ügy már nehezebb, de a pontszerzési lehetőség nincs kizárva. Reális körülmények között a Gloria három pontot fog még összesen szerezni és ennek a révén tartani tudja a vezető szerepet vagy elfoglalja a második helyet.

Az AMTE stílusos, lelkes és gólratörő játékot mutat

Az AMTE vezetésében beállott változások az egész vonalon éreztetik hatásukat. Mióta az új vezetőség vette kezébe az ügyek irányítását, a csapatban a harci szellem feljavult és a vezetőség első ténykedése az volt, hogy a lelkes és kvalitásokkal rendelkező gárda mellé tréner, szakértő oktatót szerezzen. Obitz Gábor foglalkozott először a csapattal, majd később, Obitz távozása után a tréneri szerepkört Gulyás József, a sokszoros magyar válogatott vette át, akiben az AMTE vezetősége megtalálta azt az embert, akit keresett. A csapat megszokott az ugynevezett „hajrá” játékról, most stílus, elgondolás és gólratörés jellemzi ezeket a játékosokat, akik ezidén respektábilis

eredményeket értek el. Szinte hihetetlen, hogy mit tud egy gondos edző csinálni, hiszen az AMTE tavasszal ugyanezzel a csapattal játszott és sorra szenvedte a vereségeket és most ugyanazzal a futballistákkal nagyszerűen megy a játék. A csapatban megvan a harmónia, a baráti együttérzés, ami elengedhetetlenül szükséges a sikerekhez.

Az AMTE az A. csoport második helyezettje. Az aradi piros-feketék első meccsüket, szerencsétlen csatájukat a fővárosban játszották, ahol egyetlen góllal, penálból esett góllal győzött a CFR. Majd a Tricolort intézte el főlényesen a csapat, utána a Braşoviával nehezebben ment a játék, de a két pont itthon maradt, most vasárnap pedig valóságos bravurral lépte le az Univeritateát. Az AMTE eddig négy meccsen hat pontot szerzett. Hátalévő mérkőzésein is még néhány pontot szerezhet, hiszen a Crisanán kívül a Venus-sal és a Kinizsivel kell még megütköznie. Ha minden jól megy, akkor az AMTE tartani tudja a második helyet.

Aradi szempontból mindenesetre biztató a jövő, hisz mind a két ligabajnoki csapat tavasszal fel fog erősödni, mert néhány nagytudású játékos csak akkor fogja elvenni a játékiogot. Egy valószínűnek látszik, hogy mind a két aradi csapat jövőre is ott lesz az átreformált Nemzeti Bajnokság küzdelmeiben...

Elindult a román válogatott Bernbe

A román válogatott csapat ma Aradról utarakelt Bern felé. A Ripensia játékosai Budapesten csatlakoznak. Holnap Bécsben a WAC ellen tréningmérkőzést játszanak.

O Ladoumeque újabb világrekordkísérlete sem sikerült. Ladoumeque, a francia profi futó, ex-világrekorder újabb kísérletet tett az 1500 méteres síkfutás világrekordjának megjavítására. Bár most is kitünő időt, 1 p. 51.8 mp.-et futott, Beccai 1 perc 49 másodperces rekordját nem sikerült tulszárnyalni.

O BARÁTKY JÁTSZHAT GENFBEN, miután a Hungária, illetve az MLSz kiadta a román szövetségnek. A Hungária rekompenzációképpen hat meccsből álló turát kap.

O Borotra megverte Austint. — az angol fedettpálya bajnokságban. A döntőben 6:2, 5:7, 6:4, 1:6, 6:4 arányban győzött a szezonban legjobb formáját kijátszó Borotra. Női egyes: 1. King (angol). 2. Stammers (angol). Döntő: 10:12, 6:1, 6:3.

O Megváltoztatta a Középeurópai Kupa szabályzatát a kupabizottság tegnapi budapesti gyűlésén. Eszerint ezentul minden ország maga határoz meg négy résztvevőt, a bajnokság két első helyezettje minden további nélkül a kupaküzdelmekbe kerül, a másik kettő selejtező mérkőzések útján. A keret különben a régi marad. Romániát és Jugoszláviát nem vették fel a Középeurópai Kupába.

Vasuti katasztrófa Franciaországban negyven halottal

Száz kilométeres rohanásában érte a katasztrófa a halálvonalat — Eddig hatvan sebesültet huztak ki a vonat alól — Tíz méter magas viaduktról zuhant le a vonat

Párisból jelentik: Hatalmas méretű, borzalmas lefolyású vasuti szerencsétlenség történt kedden délelőtt 11 óra tájban a Cherbourg—párisi utvonalon. Az első jelentések szerint, a vasuti katasztrófa egy tíz méter magasságban elhúzódnó viadukton történt, amelyről — egyelőre ismeretlen okokból kifolyólag — a vonat lezuhant. A mozdony és öt kocsi a viadukt alá került és darabokra tört, míg a főbbi kocsi a levegőben függve maradt. Az utolsó kocsiknak semmi bajuk nem történt, mert a síneken maradtak. A katasztrófa még így is borzalmas méretű: az első jelentések negyven halottáról és ötven rendkívül súlyos sebesültről számolnak be. Az öt kocsi, amely lezuhant a mozdonyal együtt és egymásra torlódott szinte összepréselve egymást, személykocsit volt s a hálókocsik utasai valamennyien halálos, vagy életveszélyes sérüléseket szenvedtek. Az első kocsi utasait a mozdony és a második kocsi valósággal összemorzsolta.

A borzalmas vasuti katasztrófával kapcsolatban a következő újabb jelentések érkeztek:

A halálvonalat pont hat óra 10 perckor in-

dult Cherbourgól és pontosan 9 óra 10 perckor érkezett a szerencsétlenség színhelyére. A kisikláskor a szerelvény száz kilométeres sebességgel roham. Nyomban a szerencsétlenség megtörténte után, a hatóságok a helyszínrre siettek és a bevezetett nyomozás főképpen annak tisztázását célozza, hogy mi okozta a szerencsétlenséget.

A Bonneville közelében történt szerencsétlenség méretei csak most kezdenek kibontakozni. A mentési munkálatok során eddig 22 holttestet huztak ki a romok alól, de biztosra veszik, hogy a halottak száma kétszeresre emelkedik. A sebesültek száma 60.

Az éjszakai órákban érkezett újabb jelentések arról számolnak be, hogy a borzalmas vasuti szerencsétlenség La Bonneville közelében, a páris—cherbourgi vasutvonalon történt. A katasztrófát — mint a bevezetett vizsgálat megállapította, — sinsúlyedés okozta, amit a vonatvezető nem vett észre. A borzalmas vasuti szerencsétlenség Párisban nagy riadalmat okozott, mert a hozzátartozók száza aggódnak most a gyorsan utazott emberekért.

Rablógyilkos merénylet Szombathely mellett

A merénylet kétszer rálőtt egy jómódu kereskedőre

Szombathelyről jelentik: Megdöbbentő rablógyilkos merényletet követtek el tegnap Szombathely közelében. Vepetics Konrád jómódu kereskedő Csipkerekéről kocsin hajtott át a szomszédos Kén községbe. Az uton egy kerékpáros haladt szintén ebbe az irányba és amikor utolérte a kocsit, szinte akrobatikus ügyességgel ráugrott a kocsira, előrántotta fegyverét, másik kezével pedig megragadta a

kereskedőt, akinek két lövést tett a nyakára. Majd a zsebeit igyekezett kikutatni. A lövések zajára azonban a földéken dolgozó emberek figyelmesek lettek, többen kezdtek a kocsi felé szaladni, mire a rablógyilkos merénylet leugrott a kocsiról és kétségbeesett száguldással elmenekült a kerékpáron. A kereskedőt haldokolva szállították be a szombathelyi kórházba, míg a rablógyilkos merénylet keresi a csendőrség.

Elárverezik a budapesti Spolarich-kávéházat

November elején négy ismert pesti vendéglő berendezése kerül dobra. Spolarichék lakását is elárverezik

Budapestről jelentik: A kávéházi és éttermi ipar rendkívül hanyatlására világít rá az a tömeges árverés-küzvés, amely a hivatalos lap legutóbbi számában látott napvilágot. Október 31. és november 8. között négy ismert és az aradiak körében is emlíkeztetés, nemrégiben még látogatott kávéház berendezését árverezik el. A Berlini-téri Sturm-vendéglő, a

József-köruti Spolarich-kávéház, a Ferenciek-terén levő Spolarich-vendéglő és a Nádor-utcai Lyon-kávéház felett perdül meg a dob a közeljövőben. Az árverések híre annál is inkább feltűnést keltett a magyar fővárosban, mert a Spolarich-kávéházat a Budapestre érkezett idegeneknek mindig úgy mutatták be, mint az igazi magyar kávéházat és a cigányzenés éttermek mintaképűl a Ferenciek-terén levő Spolarich-éttermet emlegették. Az utóbbi egy időben olyan jól ment, hogy szuterén-helyiségekkel kellett kibővíteni. Ugy a Spolarich-kávéház, mint az étterem az előkelő külföldi idegenek és a Belváros elegáns publikumának találkozóhelye volt. Spolarichék tönkremenéséhez nagyban hozzájárult az, hogy a Ferencrend nem volt hajlandó az általuk kért házbérmérséklést megadni. A Spolarich-étterem annyira tönkrement, hogy november 2-án árverésre kerül az egész Spolarich-kávéház berendezése, azután a Spolarich-étterem és vendéglő, végül pedig Spolarichék lakása is. A négy étterem, illetve kávéház összeomlása a budapesti vendéglősök körében igen nagy izgalmat és lehangoltságot keltett.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
tel.

Tegyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

Súlyos vádak egy aradi kereskedő ellen

Erkölcstelen merénylettel vádolja egyik alkalmazottja

Érdekes feljelentést tett ma az aradi rendőrségen egy aradi iparos egy aradi kereskedő ellen. Az iparos 15 éves leánya a kereskedő üzletében volt alkalmazásban. A tizenöt éves leány tegnap a késő esti órákban sem tért haza az üzletből. Édesanyja aggódva várta haza leányát és amikor már kilenc óra is elmúlt és a leány még sem volt odahaza, elment az üzlet elé, gondolva, hogy leányát ott találja. A rendőny alól, az esti órák ellenére, világosság sugárzott ki és ezért az iparos felesége erőlyesen zörgetett, hogy leányával beszélhessen. Néhány perc múlva tényleg elő is került a leány, aki elmondta, hogy sok dolguk van és ezért a kereskedő zárás után is ott tartotta.

Amikor a leány hazakerült, sirva monddta el, hogy gazdája szemét vetett rá és erőszakos merényletet követett el ellene. Az asszony ezután rázárta leányára az ajtót és elment, hogy férjét megkeresse. Vele együtt indultak az üzletbe, hogy a kereskedőt felelősségre vonják. Az üzlet azonban már zárva volt. Amikor hazakerült, meglepetve konstatalták, hogy a szoba ajtaja nyitva van és a leány nincs a lakásban. Reggelig várták a leányt, de amikor ez még mindig nem jelentkezett, a rendőrséghez fordultak a kényes ügyben. A rendőrség nyomban vizsgálatot indított és elsősorban a leány hollétének felkutatására indultak. A délelőtti folyamán beidézték a kereskedőt is, aki meglepve hallgatta az ellene felhozott vádakot. Vallomásában elmondotta, hogy tegnap este valóban tovább dolgozott, de ekkor egész személyzete bent volt. Kijelentette, hogy a vád zsarolási kísérlet csupán. Ismételtén kihallgatták a leány anyját, aki megmaradt vallomása mellett, mely szerint a leány töredelmesen bevallotta, hogy a kereskedő csábította el. A nyomozás az ügyben erőlyesen folyik. Az esti órákban jelentették a leány szülei, hogy a leányuk hazatért. Holnap a reggeli órákban megkezdik a leány kihallgatását.

Ujonnán berendezett modern kozmetikai szalon Aradon

Friedmann Imréné-Felter Teréz, a 17 éves fennálló jómóvú aradi kozmetikai intézet vezetője a napokban érkezett haza három hónapos külföldi tanulmányutjáról és teljesen modernizálva, átrenoválva, újit erővel és lelkesedéssel nyitotta meg ismét kozmetikai szalonját az Ortutay-palotában. Az elegáns, fővárosi keretek közé is beillő kozmetikai szalonba, mely az Ortutay-palota II. emeletén foglal helyet, kényelmes lift szállítja fel a vendégeket díjtalanul és az izléssel, kényelemmel berendezett váróterembe diszkrét bejáraton juthat be az ember. A kozmetika belső szentélyében Friedmanné-Felter Teréz és fiatal, tehetséges társnője Izsák Olga a legnagyobb előzékenységgel állnak a közönség rendelkezésére. Modern berendezés, tágas, világos terem és Friedmanné külföldön szerzett tapasztalatai nagy segítséget jelentenek a szépségápolás legújabb vívmányainak alkalmazásában. Hétféle pakolással, beteg bőrök tökéletes rendbehozásával és a legújabb kezelési módszerek alkalmazásával szolgálják a szépségápolás művészetét Arad hölgyközönségének őszinte bizalma és lelkes támogatása mellett.

Olcsó őszi szünidei utazások a Földközi-tengerre,

az afrikai vonalak legmodernebb gőzöseivel.

1933. november 10-től november 30-ig.

1933. december 8-tól december 28-ig.

Utvonali: Arad—Hamburg—Rotterdam—Southampton—Lissabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genua. Menetdíj: 18.500 lei, mely összegben bennefoglalatik az összes vasuti költség, vizumok, tengeri ut a harmadik (turista) osztályon, elsőrangú ételmezés, ugy-szintén az egyes kikötőhelyeken rendezendő gyönyörű kirándulások költségei.

Kedvező alkalom a Földközi-tenger szép környékének kényelmes módon való megismerésére.

Jelentkezések és felvilágosítások

Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselőtől:

Künsler vizum- és utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon: 86.

Döntött a városvezetőség az új zsidótemető és az iparosok székházának ügyében

Aradváros vezetőségének kedd délelőtti ülésén Tatu János alpolgármester vezetésével számos kisebb jelentőségű adminisztrációs ügyet tárgyaltak le. Többek között az aradi iparosok székházának ügyét levették a holnap délután 5 órakor összeülő városi nagytanács közgyűlésének napirendjéről, mert az ügy érdemi tisztázására még vannak megfontolandó körülmények, amelyek ennek a kérdésnek tárgyalását nem teszik aktuálissá. Ugyancsak lekerült a napirendről az aradi Chebra Kadisa-szentegylet kérelmének ügye is az új zsidótemető helyének kijelölése érdekében. Ez ügyben mindössze elvi megegyezés jött létre a város és a szentegylet között olyértelmenben, hogy a város megadja az új temető céljaira kért városi telket, de csakis azzal a feltétellel, ha a szentegylet egy másik, hasonló értékű telket szerez a város számára és az új temetői telket legalább 50 évig tartja meg birtokában. Ilyen körülmények között minden jel arra vall, hogy a szerda délutáni tanácsülésen — hacsak az interpellációk nem hoznak meglepetéseket — csupán a szokott adminisztratív ügyeket fogják letárgyalni.

FÓRUM

A veszélyes aradi biciklisták

Az alábbi érdekes sorok érkeztek ma szerkesztőségünkbe, amelyek a legutóbb történt főtéri gyermekbalesettel kapcsolatban felhívják a hatóságok figyelmét a kerékpárosok garázdálkodásaira:

„Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Az Aradi Közlöny legutóbb részletesen beszámolt arról a városzerte megdöbbentést keltett gyermekbalesetről, amely nemrég az Omescu-gyógyszertár előtt lejátszódott. A baleset előidézője egy kerékpáron száguldó ismeretlen egyén volt, aki maró folyadékot szállított s ezáltal könnyen vezetéssé válható szerencsétlenséget idézett elő. Az utóbbi időben csakugyan divattá vált minden elképzelhető holminak kerékpáron való szállítása. A biciklisták nemcsak csomagokat, kosarakat, hatalmas ládákat, üvegeket, hanem léceket, létrákat és vascsöveket, azonkívül székeket, különféle butoradarabokat is a hátukra vesznek és úgy rohannak a járda szélén, de nem ritkán a járdákon is. A vaslemezekkel, vasrudakkal, ládákkal megrakott biciklisták állandó veszélyt jelentenek a gyanutlan járókelőkre. Az uccák fordulójánál könnyen fellökhetik, elsodorhatják és nyomorékká tehetik a gyalogosokat. A gyakori balesetek elkerülése végett, szükséges lenne a kerékpárosok megrendszabályozása, mert utóvégre a gyorsan száguldó kerékpár személyszállító jármű és teherszállításra vannak alkalmasabb eszközeink is, amelyek kevésbé veszélyesek. Aradváros közönségének testi megóvása s az uccai közbiztonság fokozása érdekében, az illetékes hatóságoknak oda kell hatniuk, hogy a biciklisták respektálják a közlekedési rendeleteket és véget kell vetniük a félkézzel kormányozó biciklisták uccai zsonglőrösködésének, virtuskodásának. Tisztelettel: Régi aradi polgár.”

PALESZTINA

utazások, igen kedvező feltételekkel, rendezi:

HAMBURG-AMERIKALINIE

S. A. R.

Mérsékelt utiköltség

Constanca—Haifa—Constanca között.

Jelentkezések, információk, kizárólag:

KUNSTLER Vízum- és Utazási Irodában Aradon

Bul Regina Maria 24, Telefon 86. szám.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Miért drágább az exportált romániai gabona, mint más államé

Horribilis költségek terhelik a kivitelre kerülő árukat. — A belföldön hétszáz méteres távolságra történő szállítás költsége annyi, mint Gaiatitól — Rotterdamig

A bucaresti-i és galati-i közgazdasági köröket élénken foglalkoztatja az a most nyilvánosságra került autentikus megállapítás, melyből kiderül, hogy a romániai termények az árak szempontjából miért olyan kevésbé versenyképesek a külföldön, miért bírnak például a rotterdami gabonátörsdén a többi mezőgazdasági államok termékeit olcsóbban értékesíteni, mint a romániai árukat. A kimutatás szerint a romániai gabonát horribilis belföldi költségek terhelik, amelyeknek végösszege a galaci kikötőben vagononként 2765 lej. Ennyi költség, munkadíj és hivatalos taksa nehezedik az exportőrré minden vagon gabona után, a melyet a raktárból a hajóra vitet. A galaci kikötőben a raktárházak csak 700 méternyi távolságra vannak a kikötőtől s ezen a rövid uton az exportőröknek az alábbi kiadásokat kell fedezni egy vagon gabonánál: rakodómunkások díja 350 lej, tolokocsi 570 lej, kocsi-

sok díja 210 lej, raktárdíj 115 lej, zsákolóknak 100 lej, mérlegellenőrnek 125 lej, darumunkásoknak 135 lej, raktári segédmunkásoknak 175 lej, mólón dolgozó munkásoknak 225 lej, városi taksa 200 lej, félszázalékos külön taksa 270 lej, forgalmi taksa 50 lej, két ezrelék bélyegdíj 30 lej, vámbélyeg 10 lej, munkásbiztosítási díj 90 lej, összesen 2765 lej vagononként. Egy vagon gabona (buza, árpa, kukorica stb.) átlagos ára ezidőszertint 140 lej métermázsánként, azaz 14 ezer lej vagononként, amelyre a raktártól a kikötőig 2765 lej a költség.

Ezzel szemben Galactól Rotterdamig több ezer kilométeres uton a szállítási költség 2600 lej vagononként, tehát még 165 lejjel kevesebb, mint a 700 métert kitevő galaci utvonalon. Ugyanez az autentikus forrás azt közli, hogy 1929-ben egy vagon gabona átalagára 50 ezer lej volt és akkor csak 1665 lej belföldi költség terhelte. Ilyen körülmények között nem csoda, ha visszafelődik Románia kivitele.

Amik az új banktörvénytervezetből hiányoznak

Már jelentettük, hogy a parlament őszi ülészakára betervezték az új banktörvénytervezetet, amelyet az Aradi Közlöny részletesen ismertett. Bucurestiből most azt közlik, hogy közgazdasági körökben pesszimizmussal ítélték meg a törvénytervezetet, amely számos fontos pénzügyi problémát hagy megoldatlanul. A tervezetnek legelső hibája, hogy annak megalkotói abban a téves hiedelemben élnek, mintha most is gazdasági konjunktúra volna. Nem vesznek tudomást arról, hogy ma már kevés szilárd pénzintézet működik Romániában, harminc-negyvenre tehető azoknak száma, amelyeknek jelentős tőkére volna szükségük, hogy fennakadás nélkül teljesíthessék hivatásukat. *Körülbelül kilencszázra tehető a száma azoknak az intézeteknek, amelyek csak nagyon kis kvótával, vagy egyáltalán nem képesek a betéteket kifizetni s ezeknek esetleges likvidálásáról semmit sem tartalmaz a banktörvényjavaslat.*

Nem intézkedik a hitelszervezet egészségesebbé tétele érdekében, nem alkalmazza a szelekciókat, de nagy súlyt helyez a mérleg valódiságának helyreállítására. Nem tesz említést a konverziós és moratóriumos rendelkezésekből eredő károk mikénti eltüntetéséről.

Homályos intézkedések tartalmaz a falusi szövetkezetek sorsáról is, továbbá nem intézkedik, hogy a Banca Nationala egyenletes mértékben végezze a pénzintézetek hitelezését. Ezek miatt hosszú viták várhatók a parlamentben a banktörvénytervezet körül.

= Az egész világon csökken a munkanélküliek száma. A legnagyobb nyugati államok sullyal bíró tényezői örvendetesen állapították meg az utóbbi napokban, hogy a gazdasági világdépresszió csökkenőben van. Számos kétségbevonhatatlan jel igazolja ezt a megnyugtató tény, amelyet többek között Lloyd George, a nagyhirű angol államférfi tegnap megjelent közgazdasági tanulmánya is bizonyít. Lloyd George szerint Angliában ez év januártól október 15-ig 566 ezerrel csökkent a munkanélküliek száma. Ott 1929-ben kezdődött a gazdasági krízis és azóta az állam vezetői mindent elkövettek a munkanélküliség csökkentésére, de ez csak 1933-ban következett be. — Az Amerikai Egyesült-Államokban most szintén megállapították, hogy néhány hónap alatt négy millióval van kevesebb munkanélküli, mint ez év elején volt. A Leipziger Neueste Nachrichten legutóbbi száma meglegedetten konstatálja, hogy az egész világon huszonöt százalékkal csökkent a munkanélküliek száma az utóbbi három hónap alatt.

= Deviza- és valutaárfolyamok. Zürichi nyitás és zárlat: Berlin 123.15, Amsterdam 208.20, Newyork 3.60, London 16.61.5, Páris 20.19 és háromnegyed, Milánó 27.20, Prága 15.32, Belgrád 7, Bucuresti 3.05, Varsó 57.80, Bécs 72.55 (magánkursus 57), Brüsszel 71.95. — Aradi magánárfolyam: dollár 135 lej (péNZ). Pengőben ma nem volt forgalom.

= A keddi aradi gabonapiacra csak egy vagon buzát hoztak be, amelynek ára métermázsánként elérte a 350 lejt. Kukoricából még ennél is kevesebb volt a felhozatal.

= Harc a bucaresti-i Kereskedelmi és Munkakamara között a munkaidő megrövidítése körül. Bucurestiből jelentik: A bucaresti-i Kereskedelmi és Iparkamara és a Munkakamara között harc keletkezett az alkalmazottak munkaidőjének megváltoztatása miatt. Mint emlékeztetés, ez év tavaszán az aradi Munkakamara is megkísérelte, hogy megrövidíttesse az üzleti és irodai munkaidőt, amelyet napi nyolc órában akart megállapítani. Az aradi munkaadó érdekképviselet kétségbevonták ennek a kívánságnak jogosságát és emiatt az akció megakadt. Bucurestiben most indult meg az alkalmazottak munkaidőjének megrövidítésére irányuló mozgalom. Az ottani Munkakamara az élelmiszerüzletekben reggel 7-től 12-ig és délután 4-től 7-ig, más üzletekben és irodákban pedig reggel 8-tól 12-ig és délután 3-tól 7-ig szeretné foglalkoztatni az alkalmazottakat. A Kereskedelmi és Iparkamara ez ellen tiltakozott, mert szerinte az alkalmazottaknak elég pihenőjük van, különben is a kereskedők és iparosok nem bírnak újabb munkaerőket üzleteikbe és irodáikba felvenni. A munkaidő megrövidítése ugyanis több alkalmazott felvételét vonná maga után. Az egyre jobban kiélesedő harcban a népjóléti minisztérium fogja kimondani az utolsó szót.

= Az aradi prefekturára ma a földművelésügyi minisztériumnak egy körrendelete érkezett, amely felhívja a megye vezetőségének figyelmét a kukorica-vetőmagvak problémájára. A körlevél rávilágít arra, hogy sok vidéken a tengeri nem érett meg és ezért felmerül annak a szüksége, hogy a vetőmagvakat más vidékekről szerezzék be. Éppen ezért arra utasítja a prefektusokat, hogy haladéktalanul lépjenek érintkezésbe a mezőgazdasági kamarák igazgatóival, a gazdasági tanácsosokkal, a szolgabírákkal, a községi bírósákkal, valamint a megyei szakemberekkel, annak megvitatása végett, hogy miképpen szerezzék be a vetőmag céljait szolgáló tengerit. Az állam egyelőre nem tudja ezt az akciókat anyagilag is támogatni és ezért a minisztérium azt a tanácsot adja, hogy igyekezzenek a felmerült költségeket a megye, a Mezőgazdasági Kamara, a községek alapjaiból fedezni és lépjenek érintkezésbe a szövetkezetekkel.

Autobusz-chassék új kivitelben előnyösen szerezhetők be A. Kálmán R.-T.-nál Aradon

Rádió műsor

— Romániai társadalmi. —

SZERDA, OKTÓBER 25.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14:15: Könnyű lemezek. 18: Rádiózenekar. 19:15: Rádiózenekar. 20:20: Kamarazene-lemezek. 21: Filip V. hegedül. Fillanescu I. zongorázik. 21:45: Tauber-lemezek. 22:15: Cocea G. csellózik. 23: A rádió népzene-kar, román zene. — Budapest I. 7:45: Torna. Utána: Columbia gramofonlemezek. 10:45: Hírek. 11: 1. A pestkörnyéki rációk élete. 2. Fáy András fabuláiból. (Felolvasás). Közben: Gramofonlemezek. 1: Déli harangszó. 1.05: Baum Sári zongorázik, Mally Győző énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 2:30: Odeon—Parlophon gramofonlemezek. 4:30: A rádió diáklőrája. 5: „Báthory István lengyel király magyar katonái”. 6: „Operaházunk hőskora”. Gergely István előadása. 9:30: Budapesti Hangverseny Zenekar. 7:35: Olasz nyelvtanítás. 7:55: „Milyenek látnak a Hold-lakók a Földet? Dr. Cholnoky Jenő előadása. — 8:25: Az Operaház előadásának közvetítése. Puccini: „Tosca”. Majd: Magyar Imre és cigányzenekara. — Közben 12: „A magyar népzene-kincs”. Dr. Lajtha László franciányelvű előadása gramofonlemezekkel. — Bécs. 12:30: Művészlemezek. 13: Rádiózenekar. 16:45: Loránd Edit lemezei. 18:15: Schreiber Frigyes zeneszerző művei. 20:05: Rádiózenekar. 21:05: A bécsi szimfonikusok. 23: Bárzene az Oaseból. — Belgrád. 13:05: Rádiózenekar. 17: Gramofon. 17:30: Szfiligoi Ljubica szlovén dalokat énekel. — 20: Rádiózenekar. 21: Opera Ljubljánból. — Kassa. 12:30: Slavia-zenekar. 13:30: Gramofon. 17: Szokol-fuvószenekar. 19:20: Gramofon. 21:50: Rádiózenekar. Ambroise: H-moll verseny zenekarral. — Königs-wusterhausen. 7:30: Reggeli zene Berlinből. 11:10: Bach: G-dur szonáta. Beethoven: G-moll szonáta. 13: Gramofon. 15: Művészlemezek. 18:20: Tea-zene. Utána: Frankfurt. — Langenberg. 21:10: Gerstler: „Madame Liselotte”. 3 felvonásos opera. 5 képben. — Mor. Ostrava. 12: Gramofon. 12:05: A 8-gyalogzred hangversenye. 17: Délutáni zene. 21: Tar-ka est. — Pozsony. 11:10: Rádiózenekar. 21: Rádiózenekar. — Prága. 8:30: Karlsbadi fürdőzenekar. 9:30: Wiedermann orgonaművész játéka a huszita-templomból. 10:15: Schrammelzene. 23:40: Cseh zeneszerzők táncdalai két zongorán. — Róma. 21: Gramofon. 21:45: Offenbach: „Szép Heléna”. 3 felvonásos opera. Közvetítés a római Argentina-Színházról. — Varsó. 16:40: Mundi A. zongorázik. 19:20: Karének. 21: Gittárdalok. Műdalok. 22:15: Wolinski tenorista estje. 23:25: Kávészéki tánczene.

CSÜTÖRTÖK, OKTÓBER 26.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14:15: Könnyű lemezek. 18: Dinica-zenekar. 20:40: Puccini: Pillangókisasszony. 3 felvonásos opera gramofonon. — Budapest I. 7:45: Torna. Utána: His Master's Voice gramofonlemezek. 10:45: Hírek. 11: 1. Tollagi Jónás kalandjai. 2. A zene gyógyító. színete. (Felolvasás). — Közben: Odeon—Parlophon gramofonlemezek. 1: Déli harangszó. 1.05: Rigó Jancsi és cigányzenekara. 2:30: Az államrendőrség zenekara. 5: „A háztartásról”. 6:30: „Dalol a tenger”. Kertész József előadása a Szikla-duplakvartett közreműködésével. 7:50: Munkásfőlőra. 8:20: Roosz Emil szalonzenekara. 9:40: Előadás a stúdióban. „Isten vára”. Dráma 3 felvonásban. Irta: P. Ábrahám Ernő. Utána: Csorba Gyula cigányzenekara és Pogány Dezső jazz-zenekara a Baross-kávéházból. Lipóczky József énekszámával. — Bécs. 12:30: Rádiózenekar. 14:10: Művészlemezek. 16:35: Mese dalokkal. 18:25: Glazunov. Az évszakok; balett (lemez). 20:05: Katonazene. A 2. gyalogzred zenekara. 23: Haupt-zenekar a Lehar-teremből. Zene és ének a Kranz-Ambassadorszálló grinzingi pincéjéből. — Belgrád. 13:05: Rádiózenekar. 20: Gramofon. 20:20: Nikolics Bosko népdalokat énekel. 23:40: Cigányzene a Dvǎ Jelena vendéglőből. Daventry. 22: Kálmán: A cirkuszhercegnő, operett. — Königsberg. 12:30—13: Gramofon. 14:05—15:30: Régi bécsi zene lemezei. 17: Szórakoztató zene Danzigből. 21:10: Fortner: Mennyei zenekar, hangkép. 22: Operai zenekar. — Königs-wusterhausen. 13: Gramofon. 15: Gramofon. 18:20: Brahms: F-moll vonósötös. 19:05: Vidám főlőra. 20: Stuttgart. 21:05: Das Fährlein der Sieben Aufrechten, hangjáték. 22: Berlin. Utána: Berlin. — Mor. Ostrava. 11:10: Fuvós rendőrszenekar. 12: Gramofon. 17:50: Gyermekzene. — Prága. 12: Gramofon. 14:45: Gramofon. 16:30: Gramofon. 18:05: Gramofon. 18:50: Gramofon. 21:25: Délamerikai indiánok dalai. 22: A rádiózenekar hangversenye Zathureczky Ede hegedülésével. — Róma. 21:15: Gramofon. 22:45: Guglielminetti: Nei e cicchei, 1 felvonásos vígjáték. — 23:15: Fiumana szoprán és Sernicok tenor dal- és ária-estje. 23:40: Hylton-lemezek. Utána: Beszélőújság.

FILM KÖZLÖNY

Volt egyszer egy muzsikus...

Zenes vígjáték bemutatója a Corso-moziban.

Volt egyszer egy muzsikus... és annak egy barátja, aki — szintén zenesész... Olyan szegények voltak mind a ketten, mint a templom egere, vagy még annál is szegényebb. Az egyik a muzsikálás kevésbé jövedelmező mestersége mellett még „korszakalkotó” találmányon is dolgozik, az autótolvajokat leleplező készüléken. No de ne vájunk az események elé... Volt egyszer egy kávéház, ahová vendégek véletlenül sem tévedtek be mindaddig, amíg a tulajdonos le nem szerződtette a két muzsikust, akik azután fellendítették a mulató forgalmát. És végül volt egyszer egy autógyáros, akinek egy nap alatt öt kocsiját lopták el, azonban maradt még elég kocsija és egy édes kislánya is volt egy mellékesen, aki beleszeretett a feltaláló-muzsikusba... Így indul az „Es war einmal ein Musikus” című könnyekig kacagató, bájos és ezer ötlettel teli film cselekménye, amelynek jóízű humorral teli jelenetei, műviasságos fordulatai és ragyogóan ötletes rendezése a zenes vígjátékok legkitünőbbjévé emeli a filmet. Friedrich Zelnik a rendező mestere az őszinte humornak és a mulató beállításoknak. Victor de Kowa és Verebes Ernő a két szegény muzsikus szerepében kedvesek, eredetiek. Az együttes kímélkedő figurája az angyali humoru, aranyos Szőke Szakáll, aki egy „Mann für alles”-t alakít elragadó játékmódorában. A rég nem látott Ralph Artur Roberts is nagy erőssége a vígjáték-ensemblének, valamint Julius Falkenstein, Trude Berliner és Maria Sörrensen a női főszerepekben bájosak, egyénien kedvesek. Hans Sommer a zenei részt állította össze az elhunyt Schwarz népszerű muzsikáiból.

PILISINÉ

kozmetikai szalonja

Verhos-ház, Minorita templommal szemben. A le modernebb eszközökkel dolgozik. Megőrzi fiatalágát és szépségét. A szépítő eljárások egész légiója áll ottalátogatók rendelkezésére.

1. Szeplők eltüntetése.
2. Szemölcs irtás.
3. Archámlasztás.
4. Arevibrációk.
5. Pattanások eltüntetése.
6. Vörös bőr megszüntetése.
7. Száraz, zsíros, színtelen bőr megszüntetése.
8. Különféle aropakkolások.
9. Kikészítés uccára és estélyekre.

Tanácsadás díjtalanul bármilyen kozmetikai kérdésben. — Tanítványok az arcápolás minden ágában úgy gyakorlatilag, mint elméletileg teljes kiképzést nyernek. — Olcsó havi fizetéses bérletrendszer.

Külön tisztviselő árak

APRÓHIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk, Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS ujonnan festett parkettás, fürdőszobás lakás azonnalra kiadó, volt Orozy-uccában. Érdeklődni Garai butor-tűzet v. Szabadság-tér. 3998

KIADÓK: fürdőszobával 2 szobás és 1 szobás lakás 1 szoba tűresen, vagy butorozva, 1 raktár, v. Kossuth-uccra 12. 8996

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

Teljesen modern, komplett

3 szobás lakás új házban kiadó.

Cím: v. Wesselényi-u. 15. 8996

BGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

6 HENGERES csukott Chevrolet-autó 8 ülésel, olcsón eladó. Str. Caragiale (Csiky Gergely-ucca) 15. sz. 3994

ELADÓ 4 évtől 7-ig gyermek télikabát sötétkék, kifogástalan állapotban olcsón. Ugyanott gyönyörű antik könyvszekrény eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadó-jában.

Pénzt váltás be
brillians ékszerekre,
aranyra, ezüstre
Hartmann Kálmán ékszerész-
nél Arad. Minorita palota. — Dus
választék. 3986

ALKALMI BUTOR VASÁRLÁS Ebéd-
lők 8000 lejtől, modern uri szoba, világos
hálószobák 3560 lejtől, fény konyha-
habutor 1600, garnitúrák, ebédlő plusz
divány, szalon, Singer varrógépek, mat-
racok, rugany betétek, osillárok, kasszák,
zongorák, festmények, szőnyegek,
vitrinek 450 lejtől, antik butorok, pathé-
fonok 600 lejtől, íróasztalok és egyéb
dísztárgyak. Ezüstöt, aranyat, brilliánt,
szőnyegeket, dísztárgyakat, zongorát, pia-
nínót a legmagasabb napi áron veszünk.
Zálogtárgyakra a legmagasabb össze-
geket csak az áltaiunk képviselt temes-
vári Zálogház folyósítja. — Meghosszab-
bitásokat a legolcsóbban vállalunk „CO-
MISIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 18,
Dácia kávéház mellett.

KÉSZPÉNZERT MEGVESSZÜK minden
eladó dolgot „COMISSIO”, Dácia-ká-
véház mellett

Alkalmi vétel
új ebédlő, íróasztal, toleett,
asztalok és székek 3981
Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9-11.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek
tisztítására kisebb tételben keresünk
megvételre. Cím az Aradi Közlöny ki-
adóhivatalában. 100

Szőrmebundák, férfi és női kabá-
tok, 12 személyes ezüst evőeszköz, antik
zenélőórák, antik asztalok, szekreter sző-
nyegek, komplett szobaberendezések, fest-
mények, nagy konsol tükör, plüsch és
kézimunka asztalterítők, storeok, tüggö-
nyök, sohaslon, ebédlő divány, íróasztalok,
szobrok, faragott garnitúrák, antik
butorok stb. kaphatók SALGONE bizom.
üzletében Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca)
Neuman-palota.

KERESEK süskin csökö és perzsabundá-
kat, férfi és női kabátokat, igazolás por-
cellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es
ezüst evőeszközöket, cvári ebédlő és
lutószőnyeget, perzsa — szőnyeget,
szobaberendezéseket, varrógépeket, vit-
rineket, stb. SALGONE bizom. fiz. Arad,
Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-pal

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a v. Szabadság-tér
sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi
Közlöny kiadó-jában.

Hirdessen a 49 éve
fennálló
„Aradi Közlöny”-ben

HUNGARIA

Nagyszállóda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelo otthon! Polgári árak!
Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

(21)

Az Aradi Közlöny folytatásos regénye

Copyright by ARADI KÖZLÖNY

New-York Radiotimes.

A West-Sideről roppant tömegekben érkeznek a menekülők első csoportjai, általános megdöbbenést okozva a lakosság legfegyvermezettebb rétegeiben is. A San-Francisco és a többi parti városok és erődítvények ellen intézett ellenséges támadások részletei percről-percre kísértetiesebb fényvel kerülnek nyilvánosságra és ámbátor mindenki el volt készülve e borzalmakra elméletben, a realitás messze túlszárnyal minden ezirányú számítást, sőt elképzelést is. Thomas J. G. Graham, a friscoi Carnegie-kórház egyik vezető főorvosa, aki gépmadarán menekült és légikikötőkben szállt le, az alábbiakban beszéli el az elmúlt két nap rémségeinek történetét.

— Tegnapelőtt mintegy tíz óra tájban kaptuk az első rádiogramokat Manilából, amelyek a japán csatahajók sikeres támadásairól értesítettek. Készülékünk azontul csaknem percenként fogtak újabb híreket, amelyek mind kedvezőlenebbül hangzottak. Az erődök parancsnoksága és a városvédelmi szervezet vezetősége tizenkét órakor riadót fúvatott, a város minden pontján felsivították a vészszirénák és a forgalom percek alatt megszűnt. A lakosság a legemberfeletti fegyelmet és bátorságot tanúsította, az évtizedes gyakorlatok kellő eredményeképpen. Aki a menekülést választotta, a meghatározott utvonalaikon vezette fel gépkocsiját és ha sok helyen volt is torlódás, fejvesztettségnek sehol semmi nyoma.

A gyilkos gázfelhők

A menekülők gépmadarainak ezrei katonás rendben alakultak rajokba, amelyek gyors egymásutánban indultak különböző irányba. Az utakon a gépkocsik százezreinek végtelen folyamai indultak meg az előirt tempóban és irányban, a harminckét állomáson pedig szabályos turnusokban indultak meg a zsúfolásig telt villamosvonatok. Akik nem rendelkeztek gépmadárral vagy gépkocsival, nem bíztak a vasutvonalak biztonságában vagy más okokból maradni szándékoztak, alig harminc perc leforgása alatt helyezkedtek el a város földalatti védelmi zónájában. A negyven méternyi mélységben kiépített páncélkazamatarendszer és az ötven méternyi mélységben körülfutó vasbetonalagutak ventilációja mintaszerűnek bizonyult, az élelmezés körül sem mutatkoztak zavarok, valóságos vakondéletre rendezkedtünk be, folytonosan figyelve a rádiogramok zuhatagát. Aztán megreszketett a föld, eiháritóütegeink mindenütt megkezdték a tüzelést. Tudtuk, hogy ez mit jelent.

Az utolsó rádiogramok helyzetképéből is következtettünk arra, hogy légi és tengeri haderőnk nem tudta feltartóztatni az ellenség óriási lendületű támadásait. Elhárító-ütegeink egymásután hallgattak el. Az első japán robbanóbombák átütőereje rettentő volt, földalatti rendszerünk számos ponton bizonyult megbízhatatlannak és a legnagyobb katasztrófákat saját projektilrajaink okozták. A pilótanélküli gépmadarak irányítása sok helyen megszűnt ugyanis és az elektromos hullámok rendszertelensége éppen főként kergette a projektilrajok nagyrészét. Bizonyára tudják, hogy a lezuhanó projektil összes bombái automatikusan felrobbannak. Ezek a robbanások több kárt okoztak, mint a japán repülő bombái. Néhol egész vonalakat pusztítottak el és a betóduló gázfelhők megkezdték harcukat a gázmaszkok és légzőzsákok milliói ellen. Nem akarom a gázfajok hatását részletezni, hiszen minden iskolásgyermek ismeri azokat. A japánok a legrégebb sárga, kék, zöld és szürkés-cyanitvegyületektől kezdve a legújabb cyanitvegyületekig mindent felhasználtak, mintegy kísérletképpen, amelyre most nyílt először alkalom. Egy nap leforgása alatt végignéztem a földalatti védőrendszer izzólámpáinak fényében a halálnemek és emberi szenvedések olyan skáláját, amelyhez képest Dante Infernoja, Octave Mirbeau Kinok kertje operettlimonádék. Hatal-

matjedelmű könyv kellene ahhoz, hogy fogalmat adjon erről a minden fantáziát felülmúló szörnyüségéről. Ha eljön az ideje, meg fogom írni ezt a könyvet beható tanulmányaim alapján. Most azért vagyok itt, azért jöttem akaraterőm és idegrendszerem végső megfeszítésével önköz, hogy emeljék fel szavukat a további céltalan tömegmészárlás ellen. Hasznosabbnak tartottam ezt, mintha többi kollégám módjára a vég-sőkig helyemen maradok. Itt esedezem, könyörögök, nyomtassák tele egész lapjukat ezzel az egy mondattal:

— Békét mindenáron!

Nos, mi a magunk részéről eleget feszünk Graham doktor kérdésének. Teljes őszinteséggel tártuk fel a helyzetet, minden titkolódzás csak az amerikai nép érdeke ellen való lenne.

Minden jel arra vall, hogy a latin Amerika ebben az élet-halálharcban cserbenhagyott bennünket, amint ez előrelátható volt. A magunk részéről számtalanszor figyelmeztettük kormányaink hadvezetőségeit arra, hogy a Latinoamerigo szövetség yuntái fogják eldönteni az elkövetkezendő háború kimenetelét. Most, amikor jóslásaink valóra váltak, az egész angolszász Amerika nevében követeljük Smith elnöktől, a kormánytól és a hadvezetőségtől, hogy haladéktalanul vegyék fel az érintkezést a győztes ellenség hadvezetőségével és kezdjék meg a fegyverszüneti tárgyalásokat bármily áldozatok árán is. Japán nem végromlásunkat akarja, csupán saját életfeltételeinek biztosítását. Keressünk erre módokat és fogunk találni. Amerika északi részének földterületei képesek negyvenhat millió japán befogadására az, ó száthatvanót millió lakójának életlehetőségei mellett is, ha a japánok nem akarnak Brazília és Délamerika egyéb gyérenlakot roppant földterületeit igénybevenni, amit nem hiszünk. Korai volna még a további lehetőségeket fejtegetni, annyi azonban már most is bizonyos, hogy a japánokban értékes szövetségársat kapnánk a Csendes Óceán tulsó partján egyre jobban elhatalmasodó orosz köztársasággal szemben.

Radio A B C.

Madrid, 1972. V. 4. editione hora 17.

Kantoni rádiogramjaink nagyarányú forradalmi megmozdulásról számolnak be, amelynek élén Fu-Csang tábornok áll. Kína legtöbb ipari és kulturcentrumára kiterjed az a mozgalom, mely a gépi termelés ellen akarja most felvenni a harcot. A mozgalom az egykori angol szövölgépromboló General Ludról vette elnevezését és ez a General Lud szövetség, mely India ipari centrumaira is átnyulik, most elérkezettnek látta az időt a megmozdulásra, miután az orosz kormány figyelmét, Japán és a Pánamerikai Unió élet-halálharcra teljes mértékben lekötö.

A halálnemek variációja

A General Lud szövetség tagjai a legnagyobb ipari üzemekben máris megbénították a gépek legjelentékenyebb százalékát. Fu-Csang emberei hosszas tervszerű előkészülettel végezték dolgukat, védekezni alig lehet ellenük. A letartóztatások máris javában folynak, ez a körülmény azonban nem sokat változtat a különös forradalom egyre növekvő eredményein. A sejtrendszerral felépített szervezetben minden letartóztatottnak megvan a maga helyettese, a munkáság nagyrésze is tagja a szervezetnek és ez nagyon megehezíti a hatóságok munkáját. A bányaművekben egyre gyakoribb szerencsétlenségekben is a General Lud kezét sejtik, a földműves-osztály szintén nagy területeken hive a mozgalomnak és tömegesen pusztítja a traktorokat. A mozgalom következményei egyelőre beláthatatlanok.

Buenos-Ayres, 1972. V. 5.

A Confederatione Latinoamerigo ma tartotta meg első nyilvános monstre gyűlését, amely José Hernandez tengernagyot választotta meg a szövetség elnökévé. Az elnök manifesztációt dolgoz-

ta ki, amelyben az európai latin uniohoz fordul a Latin Amerika nevében.

Magyar Rádióhírlap.

Budapest, 1972. május 10. Saját haditudósítónk rádiogramja, 10 óra 20 p.

Azt a nagyszabású stratégiai tervet, mely Washington, Oregon, California, Idaho, Utah, Montana, Whyoming és Colorado államokat, valamint Közép- és Délamerika nyugati partjait japán kézre juttatta, csak most sikerül teljes egészében áttekinteni. A légi harc kétségtelenül azon a ponton vált döntővé, ahol a japánoknak sikerült a Chile—Argentina déli partvidékein a Pánamerikai Unió védelmi vonalát áttörnie és így az egész partvédő frontot átkarolással felgöngyölnie. Egyenes következménye volt ennek, hogy a Csendes Óceán északi részén, a San-Francisco—Yokohama vonalon támadásba menő északamerikai légihaderők hátbakaphatták a japán légi flották délről feltörtető hatalmas tömegei, elvágtva azt nemcsak a parti bázisoktól, hanem a tengeri flották különböző helyen lekött erőitől is. A Csendes Óceán partvidéke a pusztulásnak olyan képét mutatja, mely minden emberi képzeletet felülmúl. Az öblökben lezuhant aeroplánok ezreinek roncsait vetik partra a hullámok.

Seattle, San-Francisco, Los-Angeles, Newport parti erőinek, kikötőinek, városrészeinek helyén romhalmazok tornyosulnak acél, beton és üveghegyekké, amelyek mély szakadékokba lejtének, az elpusztult földalatti védőrendszerek tátongó szakadékaiba. A japán csatahajók óriás gránátjainak még a repülő robbantó-bombáinak is nagyobbak bizonyult az átütőerejük, hatvanemeletes dróttüveghezakot egyetlen telitalálat söpört el földrengésszerű robajjal. Általában az elemek rettentő tombolásához inkább hasonlított a május második katasztrófa, mint emberi agy és emberi kéz romboló munkájához. Csupán a halálnemek variációinak előidőzésében bizonyult találékonyabbnak az ember, mint a természet. A gáznemek egész légiója muzsikált ebben a szörnyű haláltáncban, amelynek most adják meg fináléját a japán gáztisztító repülőrajok, klórfecskendezéssel tisztítva meg a végtelen csata-teret.

Sátáni tömegtragédia

Nincs az a hangfilm, mely csak hozzávetőlegesen is fogalmat adjon a földalatti védőrendszerek sátáni tömegtragédiáiról. Az emberhas hatalmas dombokban rohad a rombadólt kazamatavonalak tátongó mélységeiben. Csont, hus, izmok, agyvelő véres péppé gyurva meredül a mélyből, gázfelhők kergetődző néma viharában. A páncélkazamaták és épületek egymásbarobbant romjainak elgörbült, ezer darabra tépett acélvázai ijesztő torzulásaikkal hirdetik, hogy itt nagyobb erők dolgoztak bármely földrengésnél. A szétbombázott utvonalakon villamosvasutak, gépkocsik autóbuszok százezreinek összetörött sora rekedt meg a bomba és gránátölcsérek tátongó szakadékaiban szélén, összeroncsolt tankok és traktorok ezrei borítják a szántóföldeket, felismerhetelenségig szétlapítva, vagy összetörve. Az erdőkben félrült tömegek rejtőzködnek, a farmok és falvak pincéiből sem mer előbujni a gázmaszkos lakosság. A halálfelelem gyorsabban illant szét az egész földrészen, mint a pusztító gázok, melyek California virágzó gyümölcsöseit pillanatok alatt sorvasztották szürkésbarna facsontvázzakká.

A gázok közül leghatásosabbnak bizonyult az az összetétel, melyet már öt évtizede ismernek dew of the death, halálharmat néven. Az angolok loznak is nevezik. A japánok lila keresztel jelölt tizenkettedik válfaját használták, emkülönben az összes foszgén, arsin, klorid, cianit, ammonit, levist, sulfurit és trichninit vegyületek kombinációját. Az első repülőrajok természetesen a viszkettető, könnyfakasztó és fullasztó-gázokat alkalmazták, minden gázmaszk és légzőzsák lekerült az áldozatok fejről, csak az oxigénfejlesztő-gépek váltak be egészen kis mértékben.

(Folytatása következik.)